

Kainuun ELY-keskuksen toimintakertomus vuodelta 2011

JUHA PURANEN, TOIM.

Kainuun ELY-keskuksen toimintakertomus vuodelta 2011

JUHA PURANEN, TOIM.

RAPORTEJA 24 | 2012

**KAINUUN ELY-KESKUKSEN
TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2011**
Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taitto: Seija Kemppainen
Kansikuva: Kainuun ELY-keskus

ISBN 978-952-257-483-1 (PDF)

ISSN-L 2242-2846
ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-257-483-1

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus

Sisältö

1 Johdon katsaus	6
2 Toiminnan vaikuttavuus	9
2.1 Alueellisen kilpailukyvn ja väestön hyvinvoinnin edistäminen	9
2.1.1 Taloudellisen tilanteen edellyttämät elvytystoimet	9
2.1.2 Yritystoiminnan uudistaminen	9
2.1.3 Aluerakenteen kehittäminen ja liikennejärjestelmän toimivuus	10
2.1.4 Maaseudun elinvoimaisuus ja elinkeinot	10
2.1.5 Osaaminen, koulutus ja kulttuuri	11
2.1.6 Väestön ikääntyminen ja työvoimapolitiikka	12
2.1.7 Maahanmuutto ja kotouttaminen	12
2.2 Ilmastonmuutoksen hillintä ja kestävä kehityksen edistäminen	14
2.2.1 Kestävä yhdyskuntakehitys ja hyvä elinympäristö	14
2.2.2 Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen	14
2.2.3 Ympäristönsuojelu ja ekotehokkuus	14
2.2.4 Luonnonsuojelu	15
2.2.5 Vesivarojen käyttö ja hoito	15
2.3 ELY-keskuksen erikoistuminen	16
2.4 TE-toimistojen ja työvoiman palvelukeskusten toiminta	17
3 Toiminnallinen tehokkuus	18
3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus	18
3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	19
3.3 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	21
4.1 Palvelukyky ja suoritteiden laatu	23
4.1.1 ELY-keskuksen palvelukyky ja suoritteiden laatu	23
4.1.2 TE-toimistojen palvelukyky ja suoritteiden laatu	23
5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	23
5.1 ELY-keskuksen (pl. TE-toimistot) henkilöstö	24
5.1.1 ELY-keskuksen (pl. TE-toimistot) henkilöstön määrä, henkilöstön rakenne ja henkilöstökulut	24
5.1.2 ELY-keskuksen (pl. TE-toimistot) työhyvinvointi	25
5.1.3 ELY-keskuksen (pl. TE-toimistot) osaaminen ja aineeton pääoma	26
5.2 TE-toimistojen henkilöstö	27
5.2.1 TE-toimistojen henkilöstön määrä, henkilöstön rakenne ja henkilöstökulut	27
5.2.2 TE-toimistojen työhyvinvointi	28
6.1 Talousarvion toteutuminen	30
6.2 Tuotto- ja kululaskelma	31
7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	33
8 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	34
9 Allekirjoitukset	35
Liite 1	36
Liite 2	44
Kuvailulehti	45

1 Johdon katsaus

Vuonna 2011 Kainuun ELY-keskuksen toiminta sujui jo varsin vakiintuneesti ja hyvässä sisäisessä ja ulkoisessa yhteistyöhengessä. Strategisia tulostavoitteita tarkentavat eri hallinnonaloilla asetetut toiminnalliset tulostavoitteet saavutettiin pääosin. Tulostavilla mitaten toiminnan vaikuttavuus oli hyvä. Erityisenä onnistumisena voidaan nostaa esiin se, että ELY-keskus kykeni strategiakauden 2010-2011 toimenpiteillä kääntämään työttömyyden ml. nuorisotyöttömyyden selkeään laskuun ja toisaalta saamaan aluetalouden elinkeinotoiminnan investoinneilla ja liikevaihdolla mitaten selkeään kasvuun.

Kainuun ELY-keskus pohjaa toimintansa valtakunnallisiin ELY-keskusten yhteisiin arvoihin: *asiakaslähtöisyys, osaaminen, yhteistyö ja avoimuus*. Toimintavuonna arvot normitettiin ja jalkautettiin henkilöstölle arvopohjaisen toiminnan lähtökohdiksi.

Kainuun ELY-keskuksen toiminta-ajatus on: *Kainuun ELY-keskus edistää toiminta-alueensa elinvoimaisuutta, elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja väestön hyvinvointia palvellen ihmisiä, yhteisöjä ja yrityksiä.*

Kainuun ELY-keskuksen visio on: *Kainuun ELY-keskus on johtava toiminta-alueensa kehittäjä ja erinomainen työpaikka.*

Vuonna 2011 Kainuun ELY-keskuksen toimintaympäristön muutosta siivittivät osaltaan maailmantalouden nopea ja voimakas muutos, ja erityisesti euroalueen velkakriisi, jotka vaikeuttivat ELY-keskuksessa tulevaisuuden ennakkointia ja suunnittelua sekä lisäsivät epävarmuutta. Myös lisääntyvä kestävyiden vaatimus ja ilmastopoliitiikan huomioiminen toiminnassa lisäsivät osaltaan haasteellisuutta. Merkittävimmät ELY-keskuksen toimintaan vaikuttaneet toimintaympäristön muutokset johtuivat kuitenkin väestörakenteen, suhdanteiden, elinkeinoelämän ja luontoympäristön muutoksista.

Kainuun väestö väheni edelleen vuonna 2011, lähes 800 henkilöä. Maahanmuuton merkitys väestökehitykseen oli vähäinen, nettolisäys noin 200 henkilöä. Työmarkkinoilta poistuvat ikäluokat olivat selvästi tulevia suuremmat.

Vuonna 2011 Kainuun työllisyystilanne oli erittäin hyvä. Kainuussa on viimeksi ollut vähemmän työttömiä yli 20 vuotta sitten. Keskimääräinen työttömyys oli lähes 10 % alempana kuin vuosi sitten. Nuorisotyöttömyys oli vuoden lopussa 15 % edellistä vuotta alempana, mutta pitkäaikaistyöttömyys pysyi vielä ennallaan. Rakenteellinen työttömyys väheni, vaikkakaan tavoitetasoa ei aivan saavutettu.

ETLAn ennusteen ja ELY-keskuksen aluetalouuskatsauksen mukaan hyvä kehitys on jatkumassa ja työttömyyden oletetaan laskevan edelleen uudella strategiakaudella. Tavoitetasoa korkeammalla olevien rekrytointiongelmien pelätään pahenevan.

Viime vuonna palvelualat vetivät, työllistivät ja kasvoivat tasaisesti. Yritysten liikevaihto kasvoi erityisesti kaivannaistoiminnassa ja metalliteollisuudessa. Luomutuotanto oli laajaa ja elintarviketeollisuus kasvoi. Bioenergian käyttö lisääntyi ja tuki metsäalan kannattavuutta ja työllisyyttä.

Yritys-Suomi-palvelumallin kautta perustettujen yritysten määrä kasvoi selvästi, vaikka uusien yritysten määrätavoitetta rahoitustoimenpitein ei saavutettu. Yritystykä myönnettiin viime vuonna ennätysmäärä. Yritystuilla on mm. mahdollistettu uudenlaisen yritystoiminnan syntyminen Kainuuseen (pilvipalvelut). Toiminnan suuntaaminen kasvuhakuisiin ja murrosvaiheessa oleviin yrityksiin strategiakaudella on tärkeää. Suotuisan kehityksen uskotaan myös jatkuvan, vaikkakin kansainvälisen talouden riskit ja Suomen talouskasvun hidastuminen ovat alentaneet yritysten lähiajan odotuksia.

Kainuun innovaatioympäristön kehittymisen kannalta Cemis-tutkimusyhteisön käynnistyminen oli merkittävä tapahtuma. Tekesin tutkimushankkeiden rahoituksen painopisteen siirtämisessä rakennerahastorahoituksesta kansalliseen rahoitukseen onnistuttiin.

Kainuun runsaat luonnonvarat ovat selkeä vahvuustekijä. Vuonna 2011 ELY-keskuksessa panostettiin metsävarojen hyödyntämiseen ja jatkojalostamiseen, uusiutuvaan energiaan, kaivosteollisuuteen, luomutuotannon hyödyntämiseen lopputuotteiksi ja lähiruoan käyttöön.

Maatalouden tuotanto säilyi entisellä tasolla. Vaikka tilamäärä väheni, niin tilakoko kasvoi ja tuotanto pysyi ennallaan. Maatalouden tukivalvonta tehtiin tavoitteiden mukaisesti ja Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman toteutus eteni suunnitellusti. Maaseudun kehittämishaasteet jatkuvat. Maataloustuottajien määrä vähennee ja tilakoko kasvaa. Uusia elinkeinomahdollisuuksia nähdään bioenergiassa, luomutuotannossa, lähiruoassa ja pienimuotoisessa elintarvikejalostuksessa.

TE-toimistoverkon uudistusta toteutettiin suunnitellusti ja palvelulinjojen mukainen toimintatapojen muutos otettiin käyttöön. Monikanavalinjausten mukainen toimintatapojen muutos ei saavuttanut kaikilta osin asetettuja tavoitteita, mutta kehitys oli selkeän myönteinen. Yhden TE-toimiston rakennemalliin siirrytään 1.1.2013.

Ympäristön tila on Kainuussa kokonaisuutena hyvä. Toisaalta kaivosteollisuus on voimakkaassa kasvussa ja sen vesistö päästöjen kokonaishallinnasta on tullut merkittävin haaste valvontatoiminnalle myös jatkossa. Kainuuta koskeva ympäristökeskustelu kohdistui vuonna 2011 paljolti Talvivaara Oy:n jätevesi- ja ilmastopäästöihin. Kaivosyhtiön kanssa edistettiin päästöjen vähentämisessä sekä päästöjä vähentävän tekniikan selvittämisessä ja sitä otettiin ja otetaan käyttöön myös vuoden 2012 aikana. Ympäristövaikutusten arviointityö Talvivaaran kaivos- ja jalostustoiminnan ympärillä tulee olemaan jatkuvaa.

ELY-keskuksen myötävaikutuksella maakuntaan laadittiin ilmastostrategia ja sitä osaltaan toteuttava bioenergiategiaohjelma päivitettiin. ELY-keskus edisti ja edistää myös jatkossa rahoitus- ja tukitoimin uusiutuviin, paikallisiin lähteisiin (biomassat) pohjautuvien energiamuotojen kehittämistä ja käyttöä. Ilmastostrategian toimeenpano-ohjelma laaditaan maakunnan kattavasti.

Luonnonsuojelun kokonaistilanne on Kainuussa tavoitteiden mukainen. Luonnonsuojeluohjelmien ja Natura 2000 -verkoston toteuttaminen saatiin kokonaisuudessaan päätökseen Kainuussa. METSO-ohjelman toteuttaminen oli Kainuussa vuonna 2011 nelinkertainen asetettuun tavoitteeseen nähden. Jatkossa haasteena on luonnon monimuotoisuuden riittävä turvaaminen kasvavissa maankäytön paineissa.

Toimintavuonna lisättiin valtakunnallista erikoistumispanostusta kaivannaistoiminnan ympäristövaikutus- ja patoturvallisuuskysymyksiin sekä niissä tarvittavan asiantuntijaosaamisen kehittämiseen valvonta- (ELY) ja lupaviranomaisten (AVI) tarpeisiin. Asiantuntija-apua annettiin kasvavasti muille ELY-keskuksille sekä liitettiin erikoistumisalan kansainvälisiin yhteistyöverkostoihin. Kaivosten ympäristöturvallisuuteen liittyvät viranomaisresurssitarpeet kasvavat lähivuosina merkittävästi etenkin Itä- ja Pohjois-Suomessa perustettavien ja laajennettavien kaivosten myötä.

ELY-keskuksen asiakastytyväisyydestä ei ole toistaiseksi tehty kokonaisvaltaista selvitystä. Toimintavuoden aikana tehtyjen palvelu- ja tehtäväkohtaisten asiakaspalautekyselyjen pohjalta voidaan arvioida asiakkaiden ja sidosryhmien olevan tyytyväisiä toimintaan ja yhteistyösuhteisiin. Myös TE-toimistojen työnhakija- ja työnantajapalveluissa palaute ylitti asetetut tavoitteet.

ELY-keskuksen henkilöstön suhtautumista muutokseen ja yleistä työilmapiiriä kartoitettiin työhyvinvointiselvityksellä. Kainuun ELY-keskuksessa työtyytyväisyysindeksi oli 3,40, joka oli ELY-keskusten kärkipäätä. Erityisesti yhtenäisen toiminta- ja työkuultuurin edistämisen koettiin kehittyneen hyvin, kun indeksi oli ELY-keskusten korkein eli 3,51. Tämä kuvaa henkilöstön sopeutuneen tapahtuneeseen muutokseen ja suhtautuvan työyhteisönsä kehittämiseen avoimin mielin.

Kainuun ELY-keskus käytti toimintavuonna kokonaistoimintaansa henkilöresursseina vajaa 185 henkilötyövuotta ja toiminnan palkkauskustannukset olivat noin 12 miljoonaa euroa. Toiminta rahoitettiin toimintameno-, rakenne- rahasto- ja työllisyysmäärärahoihin. Toimintamenomäärärahalla palkattua henkilöresurssia vähennettiin vuoden aikana 99 henkilötyövuodesta 96 henkilötyövuoteen eli tuottavuusohjelman tavoitteiden mukaisesti, vaikka samanaikaisesti rekrytoitiin kolme henkilötyövuotta lisäresurssia kaivos- ja patoerikoistumisalueille. Toimintamenomäärärahaa siirtyi tuleville vuosille noin 0,9 miljoonaa euroa.

Vastaavasti Kainuun TE-toimistot käyttivät toimintavuonna toimintaansa henkilöresursseina 87 henkilötyövuotta ja toiminnan palkkauskustannukset olivat noin 3,7 miljoonaa euroa. Toiminta rahoitettiin toimintameno- ja työllisyysmäärärahoihin. Toimintamenomäärärahaa siirtyi tuleville vuosille noin 0,17 miljoonaa euroa, joka käytetään kokonaan vuoden 2012 määrärahavajeen kattamiseen. TE-toimistojen käytettävissä olevat määrärahat vuodelle 2012 eivät ole riittäviä palvelutarpeen mukaisen toiminnan ylläpitämiseen.

2 Toiminnan vaikuttavuus

2.1 Alueellisen kilpailukyvyen ja väestön hyvinvoinnin edistäminen

2.1.1 Taloudellisen tilanteen edellyttämät elvytystoimet

Valtioneuvosto on nimennyt Kajaanin seutukunnan äkillisen rakennemuutoksen alueeksi 2008-2012. ELY-keskuksella on äkillisen rakennemuutoksen hoitamiseksi toimenpiteisiin erillismääräraha. Vuonna 2011 äkillisen rakennemuutoksen hoitamiseen myönnettiin tukea yhteensä 6,6 miljoonaa euroa kaikkiaan 11 hankkeeseen. Mittavin hanke oli Herman IT Oy:n konesalihanke Renforsin Ranta -yritysalueella, yhteensä 4,2 miljoonaa euroa. Hanke liittyy Kainuun elinkeinorakenteen muutokseen, jossa ns. pilvipalvelutoimiala kehittyy. On arvioitu, että hankkeen myötä alueelle sijoittuviin yrityksiin syntyisi lähivuosina pari sataa työpaikkaa. Äkillisen rakennemuutoksen hoitamiseen myönnettiin myös työllisyysperusteisesta investointiavustusta Kajaanin kaupungille kahteen yritysten toimintaympäristön kehittämishankkeeseen, yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Yrityshankkeita ja työllisyysperusteisia investointeja aktivoitiin mm. käyttämällä tukipäätöksissä säästöjen mukaisia maksimituki-prosentteja.

Työllisyystyöohjelmarahoituksella rahoitettiin hankkeita, joilla parannettiin luontomatkailun toimintaedellytyksiä Puolangan Paljakassa, Hyrynsalmen Ukkohallassa, Suomussalmen Hossassa, Kuhmon Ystävyyden puistossa ja Ristijärven Saukkovaaralla. Hankkeiden rakennusvaiheen aikainen työllisyysvaikutus on arviolta 28 henkilötyövuotta ja uusia työpaikkoja syntyy kerrannaisvaikutuksineen arviolta 29.

Yritys-Suomi-palvelumallin mukainen toiminta käynnistettiin Kainuussa kevään 2011 aikana. Toiminta tapahtuu kiinteistä toimipisteistä Kajaanissa, Kuhmossa, Sotkamossa ja Suomussalmella. Perustettujen yritysten määrä kasvoi vuonna 2011 Yritys-Suomi Kainuun kautta. Aloittavien yritysten palvelua laajennettiin 0-3 vuoden ikäisiin yrityksiin.

Oulun yliopisto, UPM ja Metso keskittyvät yhteisessä teknologiaohjelmassaan uusiutuvan kemiallisen puunjalostusteollisuuden mittaus- ja säätöratkaisujen kehittämiseen. Ohjelmassa kehitetään erityisesti prosessivesien, energiatuotannon ja biojalostamon tarpeisiin suunnattuja sovelluksia. Ohjelma on kolmivuotinen ja sen laajuus on noin 46 henkilötyövuotta. Tekes teki myönteisen päätöksen maaliskuussa 2009 käynnistyneen kolmivuotisen hankkeen viimeiselle vuodelle.

2.1.2 Yritystoiminnan uudistaminen

Vuonna 2011 myönnettiin yritystukilainsäädännön ja maaseuturahaston mukaisia yritystukia sekä kuljetustukea yrityksille ja yhteisöille tukea yhteensä 14,7 miljoonaa euroa. Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) osarahoitetun tuen osuus oli 4,1 miljoonaa euroa ja kansallisen rahoituksen osuus oli 9,6 miljoonaa euroa. Euroopan maaseuturahastosta myönnettiin yritystukia lähes 1,0 miljoonaa euroa. Tukien vaikutuksesta arvioidaan syntyvän 19 uutta yritystä ja kaikkiaan 145 uutta työpaikkaa.

Suurin osa rahoituksesta, noin 10 miljoonaa euroa, oli yrityksen kehittämisavustusta erilaisiin investointi- ja kehittämishankkeisiin. Vuonna 2011 yrityksen kehittämisavustusta myönnettiin lähes 60 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Kokonaisuudessaan yritysrahoituksen käsiteltävien hankkeiden määrä kasvoi noin 25 prosenttia ja yritysrahoitusta myönnettiin noin neljä miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Toimialoitain tarkasteltuna yrityksen kehittämisavustusta myönnettiin eniten tietopalvelutoimintaan 4,3 miljoonaa euroa

ja jätteen ja romun tukkukauppaan 1,9 miljoonaa euroa. Yritysrahoituksesta noin 60 % myönnettiin Kainuun maakuntaohjelman kärkialoille (ICT ja elektroniikka, matkailu, luonnonvarat). Yritysrahoitus mahdollisti noin 50 miljoonan euron investointi- ja kehittämishankkeiden käynnistymisen Kainuussa.

Innovaatioympäristön kehittämisen kannalta Cemis (Centre for Measurement and Information Systems) -tutkimusyhteisö kehittyi myönteisesti. Kehittymistä ja kilpailukyvyyn parantumista kuvaa, että vuosina 2007-2010 Tekesin rahoittamasta 28 tutkimushankkeesta kaksi oli rahoitettu kansallisella rahoituksella. Tutkimusyhteistyön pohjaa on rakennettu pitkäjänteisesti ELY-keskuksen ja Kainuun maakunta -kuntayhtymän rahoittamalla rakennerahastoprojekteilla. Vuonna 2011 Tekesin rahoittamasta 10 tutkimushankkeesta seitsemän oli kansallisella rahoituksella rahoitettuja. Lisäksi vuonna 2011 käynnistyneet hankkeet olivat laajoja yritysten ja muiden tutkimuslaitosten kanssa verkottuneita hankkeita.

Tutkimushankkeilla luodaan yhdessä yritysten kanssa pohjaa uusille avauksille mm. kaivosteollisuudessa ja ympäristön tilan seurannassa (Green Mining, Common Mine), pilvipalveluissa, peli-, energia- ja prosessiteollisuudessa (Biomecon, PulpVision, TimTekno).

ELY-keskuksen valmistelurahoitusta myönnettiin 18 hankkeeseen. Valmistelurahoitusprojekteilla valmistellaan uutta liiketoimintaa, uusia avauksia ja kansainvälistymistä. Nuorten innovatiivisten yritysten ohjelmaan hakeutui yksi ja kasvuväyläpalveluun kaksi yritystä. Vuonna 2011 Tekesin rahoituksella tuettiin Kainuussa 19 hanketta ja tuki oli yhteensä 4,17 miljoonaa euroa.

ELY-keskuksen itse toteuttaman ESR-osarahoitetun Tulevaisuuden työvoima -hankkeen toimintaan kuului työmarkkinoiden kehityksen ja työnantajien työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointi. Hankkeessa kehitettiin yhteistyössä TE-toimistojen kanssa ennakointimenettelyjä ja -työkaluja (TKTT, ammattibarometri). Hankkeessa kerättiin työnantajilta työmarkkinoiden kehitykseen ja työvoima- ja koulutustarpeita koskevaa tietoa systemaattisesti eri menetelmin (mm. yrityskäynnit, -kyselyt ja -haastattelut). Tieto analysoitiin ja jalostettiin toimijoiden käyttöön ja sitä hyödynnettiin asiakaslähtöisessä koulutus suunnittelussa ja palveluvalikoiman markkinoinnissa ja kohdentamisessa

Yritys-Suomi -palvelumallin käyttöönotto aloitettiin muodostamalla alueellinen johtoryhmä ja segmenttikohittaiset työryhmät. ELY-keskuksen ja TE-toimistojen yrityspalveluja ja yhteistyötä yrityspalveluiden tuottamisessa tiivistettiin työnvälitys- ja yrityspalveluiden kehittämisryhmän, yrityspalvelutyöryhmän ja yrityskäyntien kautta.

2.1.3 Aluerakenteen kehittäminen ja liikennejärjestelmän toimivuus

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus tuottaa liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen palvelut myös Kainuun ELY-keskuksen toimialueella. Yhteistyö liikennejärjestelmätyössä toimi vuonna 2011 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa hyvin. Kainuun ELY-keskuksen asiantuntijat olivat mukana maakuntaa koskevassa liikennejärjestelmäsuunnittelussa. Keskeinen suunnitteluprosessi oli vuonna 2010 käynnistynyt esiselvitys, jonka tavoitteena oli tuottaa suositus valtatie 22 tavoitetilasta Oulu-Kajaani -välillä. Esiselvitys valmistui vuonna 2011. Toinen keskeinen suunnitteluprosessi oli Kainuun, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan liikennestrategia (KAKE-POLI). Kolmen maakunnan alueelle laadittiin ensimmäistä kertaa yhteinen liikennestrategia.

2.1.4 Maaseudun elinvoimaisuus ja elinkeinot

Vuonna 2011 myönnettiin tukea 44 kehittämishankkeelle (Leader-hankkeet ml.) yhteensä 5,3 miljoonaa euroa, josta maaseuturahaston osuus oli 2,6 miljoonaa euroa. Maa- ja metsätaloutta kehittäviä hankkeita oli kahdeksan. Muut hankkeet liittyivät maaseutualueiden elämänlaadun ja elinkeinoelämän monipuolistumisen edistämiseen. Hankkeissa oli kaksi pienehköä maaseudun vesihuoltohanketta.

Yritystukia myönnettiin 70 hankkeelle yhteensä 1,4 miljoonaa euroa. Uusia yrityksiä syntyi 22 ja uusia työpaikkoja arvioidaan syntyvän 48. Leader-yrityshankkeiden määrä kaksinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna. Tuettavat yritykset olivat pieniä, pääosin yhden henkilön yrityksiä. Rahoitusta suunnattiin mahdollisimman paljon yrityshankkeisiin. Yritysten toimialakirjo oli laaja, erikoisuutena mm. maatilajäätelötehtaan aloittaminen. Bioenergian käytön edistämiseksi tukea myönnettiin lämpöyritykselle, kahdelle polttopuuyritykselle ja biokaasuyritystoiminnan aloittamiseen tähtäävälle yritysryhmähankkeelle.

Maataloudessa tukea myönnettiin yhdeksän lypsykarjanavetan ja yhden lihakarjanavetan rakentamiseen. Aloitustukea myönnettiin kahdeksalle tilanpidon jatkajalle. Lisäksi tuettiin 19 investointia kansallisin varoin. Maatalouden tukemiseen käytettiin EU-tukea 0,7 miljoonaa euroa ja kansallista tukea 2,3 miljoonaa euroa. Sukupolvenvaihdojen määrällistä tavoitetta ei saavutettu. Maatalouden rakennemuutoksen kehityssuunta jatkui, tilamäärä väheni, tilakoko kasvoi, mutta tuotanto pysyi lähes ennallaan.

Pelto- ja eläinvalvonta tapahtui asetetussa aikataulussa. Eviran ohjaaman valvonnan osalta tavoitetta ei saavutettu täysimääräisesti kasvintarkastuksen ja lannoitevalmisteiden osalta. Myös Tukesin ohjaamassa kasvin suojeleainien käytön valvonnassa oli puutteita. Tavoitteiden saavuttamiseksi tehtäviä jaettiin vuodelle 2012 uudelleen.

2.1.5 Osaaminen, koulutus ja kulttuuri

Vuonna 2011 työvoima- ja yhteishankintakoulutuksen hankintaan käytettiin yhteensä 7 167 931 euroa, josta osa oli edellisten vuosien siirtomäärärahaa. Työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta hankittiin 201 125 opiskelijatyöpäivää, jonka lisäksi suunniteltiin ja sidottiin tuleville vuosille 209 200 opiskelijatyöpäivää. Työvoimakoulutuksessa oli kuukausittain keskimäärin 685 opiskelijaa. Koulutuksen suorittaneista kolme kuukautta koulutuksen suorittamisen jälkeen oli työttömänä 30,8 %. Koulutuksen vaikuttavuus oli parempi kuin edellisellä vuonna (36,8 %) ja parempi kuin maassa keskimäärin (31,5 %).

Yritysten yhteishankintakoulutuksen osuus oli 1,1 % opiskelijatyöpäivistä. Se jäi selvästi tavoitteesta, joka oli vähintään 10,0 %. Yhteishankintakoulutusta toteutettiin ensisijaisesti tuotekehitystarkoituksessa ELY-keskuksen itse toteuttaman ESR-osarahoitetun Tulevaisuuden työvoima -hankkeen toimesta, kaikkiaan 5 162 opiskelijatyöpäivää.

Koulutustarpeiden ennakoinnissa hyödynnettiin työvoiman ja koulutuksen tarvetutkimusta (TKTT), joka vuonna 2011 toteutettiin metalli- ja ICT-aloilla. Lisäksi hyödynnettiin Kainuun ammattibarometriä. Eri toimijoiden kanssa järjestettiin yhteistyössä toimialapäiviä metalli- ja yhteyskeskus- ja matkailualalla. Toimialapäivillä alan asiantuntijat ja yrittäjät toivat esille näkemyksiään toimialan valtakunnallisesta ja alueellisesta tilanteesta, alan kehityksestä, kansainvälistymisestä sekä alan rahoitukseen liittyvistä ajankohtaisista aiheista.

Työvoimakoulutus suunniteltiin koko Kainuun kattavasti. Järjestettiin myös ns. monipistekoulutusta, jolloin opiskelija voi suorittaa osan koulutuksesta etäopiskeluna, lähipäivät keskitetysti esimerkiksi Kajaanissa ja työssäoppimisjakson vaikkapa omalla asuinpaikkakunnallaan. Tällä koulutusmenettelyllä edistettiin työvoiman liikkuvuutta paikkakuntien välillä jo koulutuksen aikana ja varmistettiin osaavan työvoiman saatavuus koko Kainuussa.

Työvoimakoulutuksen hankinnassa suuntauduttiin yhä enemmän tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Perus- tai ammattitutkintoon tähtäävässä koulutuksessa voi suorittaa joko koko tutkinnon tai sen osia opiskelijan ja työmarkkinoiden tarpeen mukaan.

Kulttuurin ja luovien alojen toiminnan tukemiseksi järjestettiin yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa ELY-keskusten kautta myönnettävään rahoitukseen liittyvä infotilaisuus. Opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti Kajaanissa seminaarin aiheesta ”Miten luovuus, luova talous ja kulttuuri generoivat alueen kehittämistä”, johon kainuulaisilla toimijoilla oli mahdollisuus osallistua. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kulttuurin ja luovien alojen tuotekehitysrahoitusta koskevaan infotilaisuuteen järjestettiin videoyhteys.

2.1.6 Väestön ikääntyminen ja työvoimapolitiikka

Vuonna 2011 Kainuun työmarkkinoilta poistui työvoimaa eläkkeelle selvästi enemmän kuin työmarkkinoille tuli uutta, nuorta työvoimaa. Väestön ikääntyminen vaikutti selvästi työvoiman tarjontaan ja työllisyyteen.

Vuonna 2011 Kainuun työllisyystilanne oli historiallisen hyvä. Kainuussa oli viimeksi vähemmän työttömiä vuonna 1990. Työttömyys pysytteli koko viime vuoden edellisvuotta alempana. Työttömyys painui keskimäärin 4 551 työttömän tasolle. Keskimääräinen työttömyys oli 9,4 % alempana kuin vuotta aiemmin.

Nuorisotyöttömyys oli viime vuoden lopussa 15 % edellisvuotta alempana. Erityisen hyvää kehitys oli alle 20-vuotiaiden nuorten työttömyydessä, joka väheni 23 %. Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden painotusta siirrettiin tavoitteiden mukaisesti palkkatukityöllistämistä ja muista toimenpiteistä yhä enemmän työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen. Kehitystä tukee työttömien mahdollisuus hakeutua omaehtoiseen koulutukseen työttömyysetuudella.

TE-toimistoihin ilmoitettiin uusia avoimia työpaikkoja 5 343, joka on hieman edellisvuotta enemmän. Viikkaan alkuvuoden jälkeen työvoiman kysyntä kuitenkin hiipui loppuvuotta kohden.

Vuonna 2011 palkkatukea myönnettiin 11 908 161 euroa, josta osa oli edellisten vuosien siirtomäärärahaa. TE-toimistoissa tehtiin 2 128 palkkatukipäätöstä ja palkkatuella sijoitettuna oli keskimäärin 1 093 henkilöä kuukaudessa. Palkkatuella työllistyneistä kolme kuukautta työsuhteen päättymisen jälkeen oli työttömänä 53,9 %. Palkkatuen vaikuttavuus oli parempi kuin edellisenä vuonna (55,1 %), mutta selvästi heikompi kuin maassa keskimäärin (45,2 %).

Työttömyyden väheneminen oli Kainuussa suhteellisesti valtakunnan kärkeä (9,4 %). Kainuun työttömyydessä vallitsee selvä kahtiajako, Kajaanin seutukunnan työttömyys on selvästi Kehys-Kainuun seutukunnan työttömyyttä alempana. Hyvän työllisyyskehityksen ohella Kainuun, erityisesti Kehys-Kainuun seutukunnan työttömyyttä vähensi myös väestörakenteen kehitys. Eläköityvien ikäluokka oli selvästi työmarkkinoille tulevien nuorten ikäluokkaa suurempi.

Työttömyyden myönteinen kehitys ei näkynyt juurikaan pitkäaikaistyöttömyydessä, joka jumiutui vajaan 800 henkilön tasolle. Rakenteellinen työttömyys väheni hyvin (5 %) vaikka tavoitetasoa, enintään 2 800, ei aivan saavutettu. Viikkaan työvoiman kysynnän ja alenevan työttömyyden kääntöpuolena myös rekrytointiongelmien nousseet tavoitetta korkeammaksi. Myönteisestä työllisyyskehityksestä johtuen työttömyyden pitkittymistä kuvaava tavoite (virta yli 3 kk:n työttömyyteen) saavutettiin.

2.1.7 Maahanmuutto ja kotouttaminen

Vuonna 2011 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen maahanmuuttoyksikkö hoiti oman toimialueensa lisäksi Kainuun ELY-keskuksen toimialueella maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyviä tehtäviä. Yhteistyö Kainuun ELY-keskuksen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen maahanmuuttoyksikön kanssa maahanmuuttoa ja kotoutumista koskevissa asioissa toimi hyvin ja rakentavasti.

Alkuvuodesta 2011 järjestettiin koulutusta yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa Kainuun alueen toimijoille (mm. kunnat, TE-toimistot, järjestöt) uudesta kotoutumisen edistämisestä annetusta laista (1386/2010), joka tuli voimaan 1.9.2011 alkaen. Lain voimaan tultua muutoksista ja velvoitteista ohjeistettiin toimijoita.

Vuonna 2011 valmisteltiin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen johdolla Pohjois-Pohjanmaalle ja Kainuuseen, ns. laajennetulle toimialueelle, yhteinen pakolaisten kuntiin osoittamisen strategia, jonka toimeenpano aloitetaan vuoden 2012 aikana. Maahanmuuttoasiaintoimikunta, jossa on edustajia mm. kunnista/kuntayhtymistä, työmarkkinatoimijoista, TE-toimistoista ja eri järjestöistä, kokoontui neljä kertaa. Toimikunta otti kantaa ja antoi oman panoksensa työn alla oleviin ajankohtaisiin asioihin.

Pohjois-Suomen Etnisten suhteiden neuvottelukunta toimi aktiivisesti vuoden 2011 aikana. Syksyllä 2011 asetettiin uusi alueellinen Pohjois-Suomen Etnisten suhteiden neuvottelukunta toimikaudelle 2011-2012. Neuvottelukunnan toimialue on Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa.

Vuonna 2011 sovittiin Kajaanin kaupungin kanssa 35 kiintiöpakolaisen sijoittamisesta ja tehtiin 37 kuntapaikkapäätöstä Kajaaniin. Perheen yhdistämisen kautta Kajaaniin muutti 31 henkilöä.

Ulkomaalaisia työnhakijoita oli vuonna 2011 kutakuinkin saman verran kuin edellisellä vuonna. Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden määrä väheni hieman vuoden 2011 aikana. Vuoden 2011 lopussa ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden määrä oli 273 henkilöä.

Vuonna 2011 maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen hankintaan käytettiin 1 151 000 euroa, mikä sisältää alkukartoitus- ja tulkikustannuksia. Kotoutumiskoulutuksen aloitti Kainuussa 456 henkilöä.

Vuoden 2011 alussa alkoi ELY-keskuksen itse toteuttama ESR-osarahoitteinen Kansainvälinen työvoima -projekti. Projektilla haetaan ratkaisua tulevaisuuden työvoimatarpeisiin. Lisäksi projektissa työtetään Kainuun maahanmuuttotyön linjaukset ja projektin puitteissa arvioidaan myös Kainuussa maahanmuuttajakoulutuksessa käytetty moduulimalli.

	toteuma 2010	tavoite 2011	toteuma 2011
uusien yritysten määrä	143	200	184
vaikeasti työllistyvien määrä	2 759	2 800	2 857
rekrytointiongelmia kokeneiden toimipaikkojen osuus	20,1 %	22 %	28 % (ennakkotieto)
virta yli 3 kk:n työttömyyteen	28,2 %	28 %	26,6 %
kansainvälisen t&k&i-rahoituksen hyödyntäminen	4	4	3

2.2 Ilmastonmuutoksen hillintä ja kestävän kehityksen edistäminen

2.2.1 Kestävä yhdyskuntakehitys ja hyvä elinympäristö

Maankäytön suunnittelun ohjauksessa valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteiden (VAT) periaatteet toteutuivat hyvin. Merkittäviä ristiriitoja maankäytön ohjauksessa ei ollut, vaikkakin kuntien maankäytön suunnittelun ohjaamisessa jouduttiin turvautumaan valitusmenettelyihin aiempia vuosia useammin. Kansalaisten osallistumismahdollisuuksia korostettiin viranomaisneuvottelujen yhteydessä.

Rakennusperintöavustusta myöntämällä edesautettiin rakennetun kulttuuriympäristön säilymistä. Kaavaohjauksessa kiinnitettiin huomiota riittävään kaavalliseen suojeluun, jotta arvokkaiksi koetut rakennukset ja niihin mahdollisesti liittyvät ympäristöt säilyisivät osana hyvää elinympäristöä.

2.2.2 Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen

Maakunnallinen ilmastostrategia valmistui vuonna 2011 Kainuun ELY-keskuksen rahoittamana ja Kainuun maakunta -kuntayhtymän toteuttamana. Strategian mukaan 2/3 primaarienergiasta tuotetaan omassa maakunnassa ja uusiutuvan energian osuus kokonaisenergiantuotannosta on yli 50 %. Yhdyskuntien kaukolämpö tuotetaan pääosin biopolttoaineilla. Kehitykseen myötävaikuttivat Kainuun bioenergianeuvottelukunnan puitteissa tehty työ ja Kainuun maakunnan bioenergia-alan teemahankkeet, joissa ELY-keskus on mukana asiantuntijana tai rahoittajana.

Kaavoituksen ohjauksessa painotettiin yhdyskuntarakenteen eheyttämistä. Rakennusten uusista energiamääräyksistä järjestettiin koulutusta, joka oli osa Pohjoisten ELY-keskusten rakentamisen ohjaukseen liittyvää yhteistyötä.

2.2.3 Ympäristönsuojelu ja ekotehokkuus

Vesiensojeluksessa ELY-keskuksen toimintaa leimasivat kaivosteollisuuden päästöt. Talvivaara Oy:n mangaani-, sulfaatti- ja natriumpäästöt kaivosalueen alapuolisiin vesiin vähenivät vuoden 2011 aikana, mutta aiemmin vesistöön päässeet suolapitoiset jätevedet kerrostuivat lähimpien järvien pohjiin. Lievän likaantumisen alue ulottuu 3-4 järveen Vuoksen ja Oulujoen vesistöissä.

Turvetuotantoalueiden pinta-alan kasvu ja keskimääräistä suuremmat sadannat johtivat turvetuotannon vesistökuormituksen 20-30 %:n lisääntymiseen. Kiviaineshuollon ja ympäristöintressien yhteensovittamiseksi jatkettiin hanketyöskentelyä (mm. POSKI-projekti).

Vesiensojelu eteni valtakunnallisen aikataulun mukaisesti. Kainuun maankäytöstä johtuen erityistä huomiota kiinnitettiin metsätalouden vesiensojeluun yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Yhdyskuntajätteen hyötykäyttöaste oli n. 55 %. Biohajoavasta jätteestä yli 2/3 saatiin tehokkaan alkulajittelun ja erilliskeräyksen ansiosta hyödynnettäväksi. Jätteenkuljetukseen liittyvissä kuntasektorin ja kuljetusyrittäjien välisissä erimielisyyksissä päästiin neuvotteluteitse sovintoon, joskin ELY-keskus joutui käyttämään viranomaisvaltaansaakin prosessin eri vaiheissa.

ELY-keskuksen itse toteuttama EAKR-osarahoitteinen Eloperäiset jätteet kiertoon -hanke päättyi suositteluun keskitettyä laitosmaista käsittelyä puhdistamolietteilte ja orgaanisille jätteille. Kuntien ja vesi- ja viemärlaitosten laajempi yhteistyö ei vielä käynnistynyt. Kaatopaikkojen sulkemistyö eteni loppusuoralle niin, että kaikkien pienten kuntien kaatopaikkojen pintarakenteet tehtiin. Uudet kierrätys- ja käsittelylaitokset edistivät merkittävästi metalli- ja muun romun hyötykäyttöä.

Luonnon virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseksi tehtiin hyvää yhteistyötä ELY-keskuksen vastuualueiden kesken ja toimenpiteet kohdistuivat erityisesti matkailukeskuksiin.

2.2.4 Luonnonsuojelu

Luonnonsuojeluohjelmien ja Natura 2000 -verkoston toteuttaminen saatiin kokonaisuudessaan päätökseen Kainuussa. Lähes kaikki suojellut alueet on merkitty maastoon. Luonnonsuojelullisesti arvokkaiden metsäluontokohteiden vapaaehtoinen suojelu METSO-ohjelman kautta herätti runsaasti mielenkiintoa. Vuonna 2011 METSO-ohjelman toteutuma oli Kainuussa nelinkertainen asetettuun tavoitteeseen nähden. Suojelussa keskeisenä tavoitteena oli luonnonsuojelualueverkoston kehittäminen ja täydentäminen.

Natura 2000 -alueiden suojelutavoitteiden turvaamisessa yhteistyö Metsähallituksen kanssa oli tiivistä. Menetelytapoja kehitettiin ja viranomaisten rooleja selkeytettiin.

Laji- ja luontotyyppien suojelun edistämiseksi merkittävimpiä tehtäviä oli Kainuun perinnebiotooppi-inventoinnin päivitys. Suoluonnon monimuotoisuuden suojelua edisti ELY-keskuksen itse toteuttama EAKR-osarahoitteinen Kainuun suoselvitys -hanke, joka tuotti soista tietoa, jota voidaan hyödyntää maankäytön suunnittelussa ja luonnonsuojelun ja soiden käytön kehittämisessä.

2.2.5 Vesivarojen käyttö ja hoito

Tulvariskien alustava kartoitus valmistui. Kainuun nykyisten vesistöjä säännöstelyjen ajanmukaisuus suhteessa ilmastonmuutosskenaarioihin kartoitettiin. Selvitysten mukaan Oulujoen vesistössä ei ole merkittäviä tulvariski-kohteita ja säännöstelyt toimivat varsin hyvin muuttuvissa hydrologisissa olosuhteissa.

Vesihuollon tukemisessa painopistealueena oli edelleen yhteisviemäröinnin toteuttaminen niille alueille, joilla se on teknistaloudellisesti järkevää ja ympäristönsuojelun näkökulmasta tarkasteltuna perusteltua. Merkittävin yksittäinen hanke on Otanmäki-Kajaani-siirtoviemäri- ja syöttövesijohto (kustannusarvio 4,2 M€).

	toteuma 2010	tavoite 2011	toteuma 2011
teollisuuden ja yhdyskuntien fosforikuormitus vesistöihin	306	350	316
teollisuuden ja yhdyskuntien typpikuormitus vesistöihin	6,8	12	6,8
maatalouden fosforitase, kg/ha	5,5	10	3,1
maatalouden typpitase, kg/ha	74,5	61	54,8
kaatopaikalle loppusijoitettava yhdyskuntajäte enintään tonnia/vuosi	17 500	15 000	16 824
luonnonsuojelulain mukaan perustetut ja suojeluun varatut valtion alueet, ha	139 196	139 217	139 915
yksityiset luonnonsuojelualueet, ha	1 082	1 112	1 279
luontotyyppien ja erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikkojen rajaamispäätökset	0	2	7
elintarviketurvallisuuteen ja laatuun liittyvien valvontasuunnitelmien toteuttamisaste	85	90	*)

*) Evira ilmoittaa TEM:lle

2.3 ELY-keskuksen erikoistuminen

Kaivosteollisuus oli voimakkaassa kasvussa ja sen päästöjen kokonaishallinnasta tuli merkittävin haaste valvontatoiminnalle. Erityinen painopiste oli valvonnan kehittäminen vesistötarkkailun osalta. Kaivosvalvontaan lisättiin resursseja. Tarkastuskäyntejä ja neuvotteluja lisättiin. Tarkastuskäyntejä suoritettiin vuonna 2011 kaikkiaan 23.

Vuoden 2011 aikana Kainuun ELY-keskus erikoistui valtakunnallisesti kaivannaistoiminnan ympäristövaikutuskysymyksiin ja tarvittavan asiantuntijaosaamisen kehittämiseen, lupa-asoiden osalta aluehallintovirastojen ja valvontatehtävien osalta ELY-keskusten tarpeisiin. Vuosi 2011 toimittiin ympäristöministeriön erillismäärärahan turvin. Vuonna 2012 TEM osoitti KAIELYlle pysyvän 90 000 euron (1,5 htv) toimintameno-rahituksen erikoistumistehtävään.

Valmisteltiin metallimalmikaivostoiminnan parhaita ympäristökäytäntöjä kuvaavaa BEP-julkaisua. Annettiin asiantuntija-apua mm. Lapin, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Pirkanmaan ELY-keskuksille. Kehitettiin kansainvälistä kaivososaajien verkostoa. Kaivosvalvoja osallistui Oulun Yliopiston järjestämään Oulu Mining School-opintoihin.

Vuonna 2011 jatkettiin patoturvallisuuteen liittyviä keskittämistoimenpiteitä ympäristöhallinnossa. Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskusten toimialueella sijaitsevat vesistöpadot ja kaikki Suomessa sijaitsevat jätepadot siirtyivät Kainuun ELY-keskuksen viranomaisvalvontavastuulle. Myös Suomen kaivospadot ja Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusten toimialueella sijaitsevat padot ovat Kainuun ELY-keskuksen valvontavastuulla. Valtakunnallisessa kaivospatovalvonnassa tehty yhteistyö muiden ELY-keskusten kaivosvalvojien kanssa toimi hyvin. Kainuun ELY-keskuksen kaivospatoasiantuntija hyväksyttiin Suomen edustajaksi kansainvälisen patoturvallisuuden kehittämisorganisaatio ICOLD:n Tailings Dams and Waste Lagoons -komiteaan.

Kainuun ELY-keskus hoitaa alueellisen kalataloushallinnon tehtävät myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueella. Sisäistä toimintaa kalatalousviranomaisena yhdenmukaistettiin luomalla Kainuun ELY-keskuksen laaja-alaista kehittämishankeryhmä-toimintakonseptia vastaava yhteistyö myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonvara-teemaryhmän ja kunnostus- ja hanketyöryhmän kanssa.

Yhteistyötä maakuntaliittojen kanssa toteutettiin Kainuun hallintokokeilusta annetun lain ja alueiden kehittämisestä annetun lain edellyttämällä tavalla. Maakuntaliitoille toimitettiin tarvittavat tiedot Euroopan kalatalousra-

hastosta ja kalataloushallinnon tulostavoiteohjauksesta maakuntaohjelmien toteutussuunnitelmia varten ja pidettiin tarvittaessa yhteyttä maakunnallisiin yhteistyöryhmiin.

Kalatalous- ja ympäristöhallinnon yhteistyötä toteutettiin vesienhoitoalueen (VHA 4) Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan yhteistyöryhmissä sekä vesienhoitoalueen ohjausryhmässä. Meristrategiadirektiivin täytäntöönpanoa ohjaavan merenhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen mukainen valmisteleva työ aloitettiin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa ja yhteydenpitoon nimettiin yhdyshenkilö.

2.4 TE-toimistojen ja työvoiman palvelukeskusten toiminta

Kainuun TE-toimistot siirtyivät uuteen palvelumalliin 15.3.2011 alkaen. Uudistuksen tueksi laadittiin palvelulinjoittaiset viitekehykset ja kuvattiin henkilöasiakkaan palveluprosessit.

ELY-keskuksen ja TE-toimistojen välistä ohjaussuhdetta selkiytettiin tukemaan uutta palvelumallia siten, että kullekin palvelulinjalle nimettiin kehittämissyhmä, joka koostuu TE-toimistojen ja ELY-keskuksen asiantuntijoista. Kehittämissyhmien pääasiallisia tehtäviä ovat asiakasprosessien kehittäminen, monikanavaisen palvelun toimeenpano ja henkilöstön osaaminen. Lisäksi kartoitettiin olemassa olevat työryhmät ja yhdistettiin niiden roolit ja tehtävät uudelleen siten, että substanssiohjauksen tasolle koottiin neljä työryhmää. Päivittäistyöhön luotiin TE-toimistojen sisäisiä työverkostoja, joissa substanssiasioiden asiantuntijat konsultoivat joustavasti ja toteuttavat hyviä työkäytäntöjä. Kaikki em. foorumit jatkavat toimintaansa myös uudessa, 1.1.2013 aloittavassa Kainuun TE-toimistossa.

TE-toimistoverkon muutosta valmisteltiin TE-toimistojen johtajista, henkilöstön edustajista ja ELY-keskuksen asiantuntijoista nimetyssä TE-muutosryhmässä. Tamora Oy:ltä hankittiin asiantuntijaosaamista ja suunniteltiin kehittämishanke työryhmän tueksi.

TE-muutosryhmän työskentely alkoi nykyisen toiminnan tarkastelulla. Ryhmä laati tiekartan, jonka mukaan valmistelutyö eteni ja siitä tiedotettiin tiedotussuunnitelman mukaisesti. Erityisesti kiinnitettiin huomiota TE-toimiston henkilöstölle tiedottamiseen, mm. säännöllisesti julkaistavilla tiedotteilla ja infotilaisuuksilla. TE-muutosryhmä aloitti myös uudistuksen riskianalyysin laatimisen ja toimipaikkaverkoston mahdollisesti liittyvien ratkaisujen vaikutusten arvioinnin.

TE-toimistojen henkilöstön osaamisen kehittämisessä painotettiin ohjausosaamista ja monikanavaisen palvelun sisäistämistä. Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmian järjestämään koulutuksiin osallistumisen lisäksi teemoja käsiteltiin opintopiireissä, TE-toimistojen kokouksissa ja koulutuksissa sekä ELY-keskuksen työkokouksissa. Vuoden 2011 aikana erilaiset tarpeet ovat kiteytyneet osaamisen kehittämisen suunnitelmaksi, jonka toimenpiteet toteutetaan pääasiassa vuoden 2012 aikana.

Yrityspalveluissa panostettiin ELY-keskuksen yritystutkijoiden ja TE-toimistojen asiantuntijoiden yhteistyöhön. Palvelujen ja tehtävien tuntemusta syvennettiin kokonaisvaltaisen palveluotteen vahvistamiseksi. TE-toimistot olivat vahvasti mukana Yritys-Suomi palvelupisteiden toiminnassa.

TE-toimistojen asiakkaiden asiointia ohjattiin voimakkaasti verkkopalveluihin. Verkkopalvelujen käyttö lisääntyi, vaikka kaikkiin asetettuihin tavoitteisiin ei päästy.

Työvoiman palvelukeskuksen asiakasmäärätavoite (580) ylitettiin. Työvoiman palvelukeskuksen toiminta oli tuloksellista. Aiempia vuosia useammille asiakkaille löytyi heidän tilanteeseensa soveltuva ratkaisu ja koulutukseen ohjattujen määrä kasvoi. On kuitenkin edelleen iso joukko asiakkaita, joiden työ- ja toimintakyky on heikko, eikä kuntoutus edistä työmarkkinoille sijoittumista. Työvoiman palvelukeskuksessa kehittämiskohteena oli asiakkaaksi ohjautumisen prosessi, jota selkeytettiin yhteistyössä TE-toimistojen kanssa. Terveystieteiden asiantuntija toi uutta näkökulmaa moniammatilliseen palvelutarvearviointiin.

3 Toiminnallinen tehokkuus

3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus

ELY-keskus (pl. TE-toimistot)

Vuonna 2011 ELY-keskuksen toimintamenomääräraha oli noin 6,1 miljoonaa euroa. Määrärahalla palkattiin noin 96 henkilötyövuotta. Henkilötyövuoden kustannus oli keskimäärin 63 600 euroa. Määrärahan käytössä palkkojen osuus oli noin 80 % ja vuokrien osuus noin 8 %. Toimintamenomäärärahan lisäksi muilla talousarvioileilla palkattiin yhteensä noin 91 henkilötyövuotta, josta suurin osa oli työllisyysmäärärahoihin ympäristöhoitotehtäviin työllistettyjä ja ELY-keskuksen itse toteuttamiin hankkeisiin rakennerahastojen ohjelmarahalla tai teknisellä tuella palkattuja.

Alla esitetään työajanseurannan kustannuslaskentaan (TAIKA) perustuen tehtäväryhmittäin henkilötyövuosi- ja kustannustietoja. Kokonaiskustannuksissa on huomioitu henkilöstön palkkakustannusten lisäksi muut oman toiminnan kulut. Tukitehtäviin käytetty työaika ja kustannukset on vyyrytetty substanssitehtäville. Merkittäviä muutoksia työajan kohdentamisessa eri tehtäväryhmille ei vuonna 2011 ollut verrattuna edelliseen vuoteen.

Tehtäväryhmä	HTV		Palkkakustannukset		Kokonaiskustannukset	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu	78,85	75,06	2 910 396	2 686 270	4 131 826	3 848 904
F-projektit	0	17,35	0	773 226	0	1 044 450
Hallinnolliset tehtävät	0,20	0	10 500	0	13 609	0
Kalatalouden tehtävät	5,60	4,62	269 907	225 458	345 093	326 335
Kasvintuotannon tarkastustehtävät	1,01	1,12	47 544	51 103	60 932	75 567
Maatalouden tukiasiat	3,72	4,14	177 040	191 933	225 917	281 209
Maatalouden valvonnat	6,55	6,84	300 840	307 618	387 946	456 604
Muut EU-tehtävät	10,52	8,46	512 682	443 991	625 741	527 493
Muut palvelut	3,45	2,19	132 408	86 639	246 701	123 795
Rahoituspalvelut	26,56	25,39	1 319 387	1 281 469	1 588 191	1 624 656
Selvitykset, seuranta ja ympäristötietoisuus	9,28	9,12	386 794	370 909	594 070	591 970
Sivistystoimen palvelut	1,79	1,28	92 639	62 290	118 686	73 614
Tienpito ja liikenne	0,00	0,00	0	112	0	135
Tilauspalvelut	0,00	0,29	88	13 692	105	17 290
Työllisyys ja työvoimapalvelut	9,56	7,21	465 228	359 991	564 562	422 873
Vesivarojen käyttö ja hoito	8,38	10,72	465 228	488 623	732 643	422 873
Yleiset ympäristötehtävät	1,36	1,36	74 969	81 979	99 257	100 135
Ympäristönsuojelu	12,52	13,41	672 693	697 461	915 030	854 749
Yritys- ja yrittäjyyspalvelut	8,23	2,54	391 938	141 630	507 274	168 799
YHTEENSÄ	187,57	191,11	8 230 282	8 264 395	11 157 583	10 961 453

TE-toimistot

Vuonna 2011 Kainuun TE-toimistojen toimintamääräraha oli noin 3,6 miljoonaa euroa. Määrärahan käytössä palkkojen osuus oli noin 80 % ja vuokrien osuus noin 8 %. Osuudet olivat samat kuin ELY-keskuksessa. TE-toimistojen henkilötyövuosien määrä väheni seitsemän henkilötyövuotta valtion vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman toteuttamisen takia. Taulukossa tukitehtävien työaika on vyörytetty substanssitehtäville.

Tehtäväryhmä	HTV		Palkkakustannukset		Kokonaiskustannukset	
	2011	2010	2 011	2010	2 011	2010
F-projektit	0,00	0,33	0	14 284	0	20 737
Hallinnolliset tehtävät	0,16	0,00	8 766	0	12 092	0
Maatalouden tukiasiat	0,00	0,00	153	0	245	0
Muu seurantakohte	0,04	0,00	1 611	0	2 403	0
Muut EU-tehtävät	0,03	0,00	1 624	0	1 987	0
Sivistystoimen palvelut	0,00	0,00	111	0	178	0
Tietohallinto	0,01	0,00	242	0	389	0
Tietohallintopalvelut	0,00	0,00	84	0	135	0
Työllisyys ja työvoimapalvelut	92,19	99,14	3 927 571	3 929 075	5 347 822	5 688 606
Yritys- ja yrittäjyyspalvelut	0,02	0,00	983	0	1 399	0
YHTEENSÄ	92,47	99,47	3 941 145	3 943 359	5 366 651	5 709 342

3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskenta perustuu työajanseurantaan (TAIKA) ja laskentaperiaatteista annettuihin ohjeisiin. Vyöryttämättömät kulut ovat työajan seurannassa suoraan ao. tehtävälle kirjattua työaikaa, jonka perusteella on laskettu tehtävän erilliskustannukset. Vyörytetyistä kustannuksista on vähennetty vyöryttämättömät kustannukset, jolloin erotus on laskennallinen yhteiskustannus. Vyörytetyissä kustannuksissa ovat mukana viraston hallinnolliset tehtävät ja ELYjen yhteisten palvelujen tehtävät.

Tässä kohdassa esitetään kustannusvastaavuuslaskelmat maksuperustelaim mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista ja maksuperustelaim mukaisista muista suoritteista. Toiminnalle ei ole asetettu tulostavoitteita. Vertailutieto on vuodelta 2010, jolloin ELY-keskus aloitti toimintansa.

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotto 66 283 euroa kertyi pääasiassa Y-vastuualueen tekemistä ympäristöön kohdistuvista lupa- ja kieltopäätöksistä, joista kertyi yhteensä noin 64 000 euroa. E-vastuualueen tuotto, noin 2 300 euroa kertyi pääasiassa kalastuslakiin perustuvista päätöksistä.

Tehtäviin kirjattiin työaikaa yhteensä 1,13 henkilötyövuotta, kun edellisen vuoden luku oli 1,59. Yhteiskustannukset sisältävät vyörytettyä työaikaa 2,08 henkilötyövuotta, kun edellisen vuoden luku oli 2,61. Julkisoikeudelliset tuotot syntyvät asiakaslähtöisesti, joten niiden määrään ei virasto voi itse vaikuttaa. Valtakunnallisesti on määritelty erityyppisille päätöksille eri hinta. Vuonna 2010 päätöksiä tehtiin 131 ja vuonna 2011 tehtiin 333 päätöstä. Käytetyn työajan ja päätösten lukumäärän perusteella toiminta on tehostunut, koska päätöksiä tehtiin lukumääräisesti enemmän vähemmällä henkilötyövuosimäärällä.

Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet

	Vuosi 2010 toteutuma	Vuosi 2011 toteutuma
Tuotot yhteensä		
Maksullisen toiminnan tuotot		
Maksullisen toiminnan myyntituotot	51 320	66 283
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0
Kokonaiskustannukset		
Erilliskustannukset		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0
Henkilöstökustannukset	72 893	56 665
Vuokrat	0	4 023
Palvelujen ostot	0	0
Muut erilliskustannukset	16 539	9 599
Erilliskustannukset yhteensä	89 432	71 797
Osuus yhteiskustannuksista		
Tukitoimintojen kustannukset	47 330	43 118
Poistot	1 435	0
Korot	74	0
Muut yhteiskustannukset	11 274	11 157
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	60 113	54 275
Kokonaiskustannukset yhteensä	149 545	126 071
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-98 225	-59 788
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki		
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	-98 225	-59 788
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki		

Seuraavassa taulukossa esitetään kustannusvastaavuuslaskelma maksuperustelain mukaisista muista suoritteista. Tuotot olivat 27 755 euroa, josta suurimman erän muodostivat vuokra- ja käyttökorvaustuotot muissa tuotoissa, noin 15 000 euroa. Varsinaisia toiminnan myyntituottoja olivat Itä-Kainuun TE-toimiston palvelut asiakkaidensa työkyntöarvioinneista 7 000 euroa sekä Y-vastuualueen tuotot kaivosalan asiantuntijapalveluista, julkaisujen myynnistä ja kopioista, yhteensä noin 4 300 euroa. Työajan kirjaaminen maksulliselle toiminnalle oli puutteellista, mikä johtuu osittain liiketaloudellisten suoritteiden hajautumisesta monille eri tehtäväalueille ja toimijoille, joiden pitäisi voida kirjata työaikaan lukuisiin eri kohteisiin. Maksullisen toiminnan vöyryttämätön työaika on laskelmassa 0,03 henkilötyövuotta. Vastaava luku vuodelta 2010 oli 0,27 henkilötyövuotta.

Maksuperustelain mukaiset liiketaloudelliset suoritteet

	Vuosi 2010 toteutuma	Vuosi 2011 toteutuma
Tuotot		
Maksullisen toiminnan tuotot		
Maksullisen toiminnan myyntituotot	10 587	11 344
Maksullisen toiminnan muut tuotot	16 536	16 411
Tuotot yhteensä	27 123	27 755
Kokonaiskustannukset		
Erilliskustannukset		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	546
Henkilöstökustannukset	13 335	3 384
Vuokrat		13 418
Palvelujen ostot		787
Muut erilliskustannukset	3 381	105
Erilliskustannukset yhteensä	16 716	18 239
Osuus yhteiskustannuksista		
Tukitoimintojen kustannukset	3 633	1 358
Poistot	160	0
Korot	8	0
Muut yhteiskustannukset	1 178	237
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	4 979	1 595
Kokonaiskustannukset yhteensä	21 695	19 834
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	5 428	7 920
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki		
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	5 428	7 920
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki		

3.3 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma sisältää ELY-keskuksen itse toteuttamien hankkeiden eli F-projektien tuotot ja kustannukset. Tekninen tuki ei ole mukana. Varainhoitovuoden aikana oli käynnissä kuusi EU:n rakennerahastojen osittain rahoittamaa hanketta, joissa oli yhteensä 16,45 henkilötyövuotta. Laskelma sisältää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kanssa yhteistyönä toteutetun Oulujoen pääuoman kalataloudellisen suunnitteluhankkeen rahoitusosuutta noin 77 000 euroa.

Tuotot ja erilliskustannukset on otettu laskelmaan kirjanpidosta. Yhteiskustannukset on laskettu siten, että työajanseurannan taloudellisuus- ja tuottavuuslaskelmien vyörytetyistä kustannuksista on vähennetty erilliskustannukset. Vertailutietoja ei esitetä, koska vuoden 2010 laskenta ja työajanseurantatiedot eivät ole luotettavia eivätkä vertailukelpoisia. Vertailutietoja vuodelta 2009 ei ole saatavissa, koska ELY-keskukset perustettiin vuoden 2010 alussa.

Muista yhteisrahoitteisista hankkeista ei esitetä kustannusvastaavuuslaskelmaa, koska ympäristöministeriö ei ole määritellyt ELY-keskusten ympäristövastuualueilla toteutettuja hankkeitaan eikä niillä siksi ole ollut tarvittavia seuranta-koodeja kirjanpidossa eikä työajanseurantajärjestelmässä. ELY-keskusten talous- ja henkilöstöhallintoyksikkö (TAHE) kehittää asiaa yhdessä ympäristöministeriön kanssa vuonna 2012. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannuslaskentaa ovat kehittäneet TAHE, AHTI (aluehallinnon tietohallintoyksikkö) sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma 2011

Laskelma omarahoitusosuudesta	
	2011
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	1 341 954
EU:lta saatu rahoitus	0
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	6 500
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	79 666
Tuotot yhteensä	1 428 120
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	18 759
Henkilöstökustannukset	697 466
Vuokrat	61 983
Palvelujen ostot	709 607
Muut erilliskustannukset	272 644
Erilliskustannukset yhteensä	1 760 460
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus	
Tukitoimintojen kustannukset	0
Poistot	0
Korot	0
Muut yhteiskustannukset	156 088
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	156 088
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 916 548
Omarahoitusosuus (Tuotot - Kustannukset)	-488 428
Omarahoitusosuus %	74,52 %

4 Tuotokset ja laadunhallinta

4.1 Palvelukyky ja suoritteiden laatu

4.1.1 ELY-keskuksen palvelukyky ja suoritteiden laatu

ELY-keskuksen laajuisia asiakastytyvyyden mittauksia ei ole tehty vuoden 2011 aikana.

4.1.2 TE-toimistojen palvelukyky ja suoritteiden laatu

	2009		2010		2011	
	tavoite	toteuma	tavoite	toteuma	tavoite	toteuma
TE-toimistojen työnantaja-asiakkaiden positiivisten palvelukokemusten osuus vähintään, %	65	64,6	65	70,5	65	69,7
TE-toimistojen työnhakija-asiakkaiden positiivisten palvelukokemusten osuus vähintään, %	59	53,4	60	66,8	60	65,8

Kainuun TE-toimistoissa sekä työnhakija- että työnantaja-asiakkaiden positiivisten palvelukokemusten osuus kehittyi hyvin vuonna 2010. Vuonna 2011 positiivisten palvelukokemusten osuus hieman laski. Sekä työnhakija- että työnantaja-asiakkaiden positiivisten palvelukokemusten osuus ylitti molempina vuosina kuitenkin valtakunnan keskiarvon.

5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Kainuun ELY-keskuksen toiminta vakiintui toisen toimintavuoden aikana. ELY-keskus toimi jo pääosin yksissä toimitiloissa ja samassa kiinteistössä, mikä keskuksen pienen koon lisäksi helpotti ja tiivisti yhteistyötä. Osa ELY-keskuksen itse toteuttamista hankkeista sijoittui viereiseen rakennukseen ja osa muutaman sadan metrin päässä sijaitsevaan kiinteistöön, jolloin yhteistyö sujui hyvin.

ELY-keskus ja TE-toimistot toteuttivat valtion vaikuttavuus- ja tuottavuusohjelmaa etupainotteisesti. Uutta henkilöstöä rekrytoitiin vain harvoin, toiminnan kannalta aivan välttämättömiin tehtäviin. Lähtökohta oli, ettei poistumaa korvattu uudella henkilöstöllä vaan tehtäväsiirroin.

Pohjoisten ELY-keskusten (Kainuu, Lappi, Pohjois-Pohjanmaa) yhteistyötä työhyvinvoinnin kehittämisessä tiivistettiin. Käynnistettiin yhteinen Kaiku-hanke, jossa työhyvinvointia kehitetään uusien yhteisten toimintatapojen ja työprosessien kautta. Ergonomia-kartoituksen perusteella toteutettiin ergonomiia parantavia investointeja, jolloin lisättiin henkilöstön työhyvinvointia ja työtyytyväisyyttä.

Työterveyshuolto toteutti ELY-keskuksen työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti hallintoyksikön henkilöstölle työpaikkaselvityksen. ELY-keskuksessa ja TE-toimistoissa otettiin käyttöön varhaisen välittämisen malli, jossa puututaan jo varhaisessa vaiheessa esiin tuleviin työkykyongelmiin. ELY-keskuksen yksiköissä

käytiin mittava, koko henkilöstön osallistava keskustelukierros ELY-keskusten yhteisten arvojen avaamiseksi ja jalkauttamiseksi päivittäistyöhön. Alueen TE-toimistojen palvelu-uudistuksen ja siihen liittyvän palveluverkkouudistuksen valmistelu alkoi vuonna 2011.

5.1 ELY-keskuksen (pl. TE-toimistot) henkilöstö

5.1.1 ELY-keskuksen (pl. TE-toimistot) henkilöstön määrä, henkilöstön rakenne ja henkilöstökulut

	2010	2011
henkilöstön lukumäärä (31.12.)	173	161
sen muutosprosentti		-7
(n/m)	80/93	83/78
henkilötyövuodet	186,50	184,76
keski-ikä		49,85
(n/m)	48,10	49,40/50,72
ikäjakauma		
15 – 19	0	0
20 – 24	4	1
25 – 29	8	4
30 – 34	8	6
35 – 39	13	7
40 – 44	20	18
45 – 49	34	36
50 – 54	27	29
55 – 59	41	38
60 – 64	17	22
65 -	1	0
koulutustasoindeksi	4,80	5,10
(n/m)		5,13/5,06
vakinaiset/määräaikaiset	98/88	93/68
(n/m) lukumäärä	80/93	45/48 38/30
prosenttiosuus	6,20/53,80	57,76 /42,24
kokoaikaiset/osa-aikaiset	139/34	142/19
(n/m) lukumäärä		75/67 8/11
prosenttiosuus	80,40/19,70	88,20/11,80
tehdyn työajan %-osuus säännöllisestä vuosityöajasta (n/m), %	81,10	
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	11 949 035	
tehdyn työajan palkat, %-osuus palkkasummasta	77,80	
välilliset työvoimakustannukset ja niiden osuus tehdyn työajan palkoista (n/m)	57,80	

Tahtin kannasta on löydetty virhe virastonne vuoden 2011 lomarahojen määrässä. Virastosta riippumattomasta syystä kesä-kuussa 2011 maksetut lomarahat ovat tuplaantuneet vietäessä tietoja Tahtin työvoimakustannustietoihin. Tiedot korjataan Tahtiin maaliskuun aikana, tämä ei edellytä mitään toimenpiteitä virastolta tai Palkeilta. Virhe vaikuttaa työvoimakustannus- ja henkilöstötilinpäättä-raporttien lukuihin. Korjatut tiedot päivittyvät raporteille maaliskuun lopulla tehtävässä raporttipäivityksessä.

ELY-keskuksen henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 161. Henkilöstö väheni 12 henkilöä eli 7 % edellisestä vuodesta. Naisia oli viime vuonna enemmän kuin miehiä. Myös henkilötyövuosien määrä väheni.

Henkilöstön keski-ikä kohosi likipitään 50 ikävuoteen, mikä johtuu siitä, ettei poistumaa voitu korvata juuri lainkaan toimintamenojen niukkuudesta johtuen uuden henkilöstön rekrytoinnilla. Miesten keski-ikä oli yli vuoden korkeampi kuin naisten. Eniten henkilöstöä oli ikäryhmissä 55–59-vuotiaat ja 45–49-vuotiaat. Yli 50-vuotiaita oli 55 %, kun heitä edellisenä vuonna oli 50 %.

Koulutustasoindeksi kuvaa keskiasteen ammatillisella koulutuksella mitattua osaamispotentiaalia. Koulutustasoindeksi kohosi, mikä johtui osittain siitä, että työllisyysmäärärahoihin ympäristönhoitotehtäviin työllistettyjen määrä väheni. Niissä tehtävissä koulutustaso on suhteellisen alhainen. Naisten koulutustasoindeksi oli korkeampi kuin miesten.

Vakinainen henkilöstö väheni viisi ja määräaikainen henkilöstö 20 henkilöä. Vakinaisessa henkilöstössä oli miehiä hieman enemmän kuin naisia, kun taas määräaikaisessa henkilöstössä naisia oli enemmän. Määräaikainen henkilöstö oli palkattu pääasiassa ELY-keskuksen itse toteuttamiin hankkeisiin rakennerahastojen ohjelmavaroilla tai teknisellä tuella tai työllisyysmäärärahoihin ympäristönhoitotehtäviin. Valtaosa henkilöstöstä oli kokoaikaisessa palvelussuhteessa. Osa-aikainen henkilöstö väheni 15 henkilöä edellisestä vuodesta.

Työvoimakustannukset sisältävät ELY-keskuksen ja TE-toimistot, koska niitä ei voida raportoinnissa eritellä. Tavoitteena oli mahdollisimman korkea tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta. Tehdyn työajan osuus laski hieman edellisestä vuodesta. Sairaudesta johtuvat poissaolot vähentävät tehtyä työaikaa. Myös täysi vuosiloma-oikeus vaikuttaa tehtyyn työaikaan.

Kokonaistyövoimakustannukset olivat 11,8 miljoonaa euroa, eli 1,16 % edellistä vuotta pienemmät. Tehdyn työajan palkat olivat 3 % edellistä vuotta pienemmät.

5.1.2 ELY-keskuksen (pl. TE-toimistot) työhyvinvointi

	2010	2011
ELY-keskuksen henkilöstön tyytyväisyysindeksi (1–5) (strategisen tulossopimuksen painopisteen C tulostavoite)	3,39	3,40
lähtö- ja tulovaihtuvuus (% henkilöstöstä)	104,05	112,72
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (% henkilöstöstä)	0,58	0,58
sairauspoissaolot, pv/htv	4,16	9,35
työterveyshuolto (euroa/htv)	336,20	411,50
työkunnan ja tyytyväisyyden edistäminen (euroa/htv)	152,90	109,17

Tyytyväisyysindeksi oli 3,40 eli tavoitteen mukainen ja kohosi hieman edellisestä vuodesta. Tulos on ELY-keskusten välisessä vertailussa maan kärkeä. Henkilöstö oli tyytyväisin oikeudenmukaiseen kohteluun työtovereiden taholta, indeksiarvo 3,97 ja mahdollisuuden sovittaa yhteen työ- ja yksityiselämä, indeksiarvo 3,92. Sen sijaan henkilöstö oli tyytymättömin palkkaukseen ja sen kaikkiin osa-alueisiin, indeksiarvo 2,70. Kainuun ELY-keskuksen vastausprosentti oli 74 %, mikä on ELY-keskuksista korkein.

Työllisyysmäärärahoihin ympäristönhoitotehtäviin palkattujen määräaikaisten suuri osuus henkilöstöstä korotti lähtö- ja tulovaihtuvuuden prosenttiosuutta. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi vain hyvin vähäinen osuus henki-

löstöstä. Sen sijaan sairauspoissaolot kasvoivat reilusti edellisen vuoden hyvästä tuloksesta. Tämä on seurausta pitkäaikaisten sairauspoissaolojen lisääntymisestä sekä henkilöstön keski-ikänsä kohoamisesta. Henkilöstön ikääntyminen lisää sairastavuutta.

Työterveyshuollon sekä työkunnan ja työtyytyväisyyden edistämisen kustannukset sisältävät ELY-keskuksen ja TE-toimistot, koska niitä ei voida raportoinnissa eritellä. Työterveyshuollon kustannukset henkilötyövuotta kohti ovat kasvaneet, koska henkilöstön sairastavuus on lisääntynyt. Työkunnan ja työtyytyväisyyden edistämisen kustannukset syntyivät lähinnä henkilöstön virkistystoiminnasta, liikunnan tukemisesta ja työyhteisön kehittämisestä. Kustannukset vähenivät edellisestä vuodesta, koska osa toiminnasta siirtyi seuraavalle vuodelle.

5.1.3 ELY-keskuksen (pl. TE-toimistot) osaaminen ja aineeton pääoma

	2010	2011
koulutus ja kehittäminen, euroa/htv (sis ELY ja TE-tstot)	435,80	336,94
työpäivät/htv	1,50/2,43	1,60
henkilöstön arvo (euroa)	-	-

Henkilöstön koulutus- ja kehittämiskustannukset sisältävät ELY-keskuksen ja TE-toimistot, koska niitä ei voida raportoinnissa eritellä. Kustannukset sisältävät välittömien kustannusten lisäksi työajan kustannukset. Koulutuksen määrä ja kustannukset vähenivät. Koulutukseen käytettyjen työpäivien määrä suhteessa henkilötyövuosiin on alhainen, mikä osaltaan johtuu siitä, ettei ELY-keskuksessa ole vielä parin ensimmäisen toimintavuoden aikana kartoitettu henkilöstön osaamista ja tehty strategiaan pohjautuvia osaamisen kehittämisen valintoja.

5.2 TE-toimistojen henkilöstö

5.2.1 TE-toimistojen henkilöstön määrä, henkilöstön rakenne ja henkilöstökulut

	2009	2010	2011
henkilöstön lukumäärä	98	100	93
ja sen muutosprosentti			-7
(n/m)	76/22	77/23	73/20
henkilötyövuodet	94,20	94,10	87,32
keski-ikä	48,60	49,00	49,57
(n/m)			49,42/50,01
ikäjakauma			
15 – 19	0	0	0
20 – 24	0	0	0
25 – 29	3	4	3
30 – 34	3	5	7
35 – 39	8	3	0
40 – 44	13	11	11
45 – 49	25	27	22
50 – 54	20	19	20
55 – 59	17	23	22
60 – 64	9	8	8
65 -	0	0	0
koulutustasoindeksi	5,10	5,10	5,08
(n/m)			4,98/5,43
vakinaiset/määräaikaiset	70/28	67/33	69/24
(n/m), lukumäärä			52/17 / 21/3
ja prosenttiosuus			74,19/25,81
kokoaikaiset/osa-aikaiset	93/5	94/6	88/5
(n/m), lukumäärä			68/20 / 5/0
ja prosenttiosuus			94,62/5,38
tehdyn työajan %-osuus säännöllisestä vuosityöajasta (n/m), %			78,80
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi			3 741 527
tehdyn työajan palkat, %-osuus palkkasummasta			74,05
välilliset työvoimakustannukset			1 477 839
ja niiden osuus tehdyn työajan palkoista (n/m)			65,28

TE-toimistojen henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 93. Henkilöstö väheni 9 henkilöä eli 7 % edellisestä vuodesta. Naisten osuus henkilöstöstä oli 78,5 %. Henkilötyövuosien määrä väheni edellisestä vuodesta 6,78 henkilötyövuotta.

Henkilöstön keski-ikä kohosi, sillä uutta henkilöstöä ei rekrytoitu tuottavuus- ja vaikuttavuusohjelman vuoksi. Eniten henkilöstöä oli ikäryhmissä 55–59-vuotiaat, 50–54-vuotiaat ja 45–49-vuotiaat. Yli 50-vuotiaita oli 53,76 % eli saman verran kuin edellisellä vuonna.

Lähivuosina henkilöstöä jää eläkkeelle pääasiassa vain Länsi-Kainuun TE-toimiston Kajaanin toimipaikasta. Koulutustasoindeksi kuvaa keskiasteen ammatillisella koulutuksella mitattua osaamispotentiaalia. Miesten koulutustasoindeksi oli korkeampi kuin naisten.

Vakinainen henkilöstö kasvoi kaksi ja määräaikainen henkilöstö väheni yhdeksän henkilöä. Sekä vakinaisessa että määräaikaisessa henkilöstössä naisia oli enemmän. Määräaikainen henkilöstö oli palkattu pääasiassa työllisyysmäärärahoihin. Valtaosa henkilöstöstä oli kokoaikaisessa palvelussuhteessa. Osa-aikainen henkilöstö kasvoi 14 henkilöä edellisestä vuodesta.

Työvoimakustannukset sisältävät ELY-keskuksen ja TE-toimistot, koska niitä ei voida raportoinnissa eritellä. Taivoitteena oli mahdollisimman korkea tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta. Tehdyn työajan osuus laski hieman edellisestä vuodesta. Sairaudesta johtuvat poissaolot vähentävät tehtyä työaika. Myös täysi vuosilomaoikeus vaikuttaa tehtyyn työaikaan.

Kokonaistyoivoimakustannukset olivat 11,8 miljoonaa euroa, eli 1,16 % edellistä vuotta pienemmät. Tehdyn työajan palkat olivat 3 % edellistä vuotta pienemmät.

5.2.2 TE-toimistojen työhyvinvointi

	2009	2010	2011
TE-toimistojen henkilöstön tyytyväisyysindeksi (1—5)	3,37	3,30	3,39
lähtö- ja tulovaihtuvuus (% henkilöstöstä)	2,74	17,00	24,00
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (% henkilöstöstä)	1,37	0,00	0,00
sairauspoissaolot, pv/htv	11,20	12,05	14,45
työterveyshuolto (euroa/htv)	387,70	-	411,50
työkunnan ja tyytyväisyyden edistäminen (euroa/htv)	43,05	-	109,17

Tyytyväisyysindeksi oli 3,39 eli kohosi hieman edellisestä vuodesta. Henkilöstö oli tyytyväisin työn haastavuuteen, indeksiarvo 3,96 ja mahdollisuuteen sovittaa yhteen työ- ja yksityiselämä, indeksiarvo 3,88. Sen sijaan henkilöstö oli tyytymättömin palkkaukseen ja sen kaikkiin osa-alueisiin, indeksiarvo 2,83 ja työpaikan varmuuteen nyt ja tulevaisuudessa, indeksiarvo 2,97. Kainuun TE-toimistojen vastausprosentti oli 79,2 %, mikä on ELY-keskusalueiden TE-toimistoista toiseksi korkein.

Henkilöstöä ei siirtynyt lainkaan työkyvyttömyyseläkkeelle toimintavuoden aikana. Sen sijaan sairauspoissaolot kasvoivat 2,4 pv/htv edellisestä vuodesta. Tämä on seurausta pitkäaikaisten sairauspoissaolojen lisääntymisestä sekä henkilöstön keski-ikänsä kohoamisesta. Sairauspoissaoloja oli 5 pv/htv enemmän kuin ELY-keskuksessa.

Työterveyshuollon sekä työkunnan ja tyytyväisyyden edistämisen kustannukset sisältävät ELY-keskuksen ja TE-toimistot, koska niitä ei voida raportoinnissa eritellä. Työterveyshuollon kustannukset henkilötyövuotta kohti ovat kasvaneet, koska henkilöstön sairastavuus on lisääntynyt. Sairastavuuden lisääntyminen johtuu osaltaan henkilöstön keski-ikänsä kohoamisesta ja ikääntyminen lisää sairastavuutta. Työkunnan ja tyytyväisyyden edistämisen kustannukset syntyivät lähinnä henkilöstön liikunnan tukemisesta ja työyhteisön kehittämisestä. Kustannukset vähenivät edellisestä vuodesta.

5.2.3 TE-toimistojen osaaminen ja aineeton pääoma

	2009	2010	2011
koulutus ja kehittäminen	336,94	-	488,60
(euroa/htv ja työpäivät/htv)	1,73	-	2,90
henkilöstön arvo (euroa)			

Henkilöstön koulutus- ja kehittämiskustannukset sisältävät ELY-keskuksen ja TE-toimistot, koska niitä ei voida raportoinnissa eritellä. Kustannukset sisältävät välittömien kustannusten lisäksi työajan kustannukset. Koulutuksen määrä ja kustannukset vähenivät osittain toimintamäärärahan niukkuuden vuoksi.

6 Tilinpäätösanalyysi

6.1 Talousarvion toteutuminen

Talousarvion toteutumalaskelman tuloarviotileille kirjatut tulot ovat 994 973 euroa, mikä on 633 769 euroa enemmän kuin edellisenä varainhoitovuonna. Tulojen kasvu johtuu pääasiassa elinkeinoelämälle maksettujen tukien takaisinperinnästä.

Talousarvion toteutumalaskelmassa varainhoitovuoden 2011 määrärahat olivat 65 030 011 euroa ja edellisiltä varainhoituvuosilta siirtyneet määrärahat olivat 27 166 199 euroa, yhteensä 92 196 210 euroa. Määrärahoja käytettiin 59 488 329 euroa eli 65 %, mikä on kolme prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2010. Käytettävistä olevista määrärahoista arvio- tai kiinteitä määrärahoja peruutettiin 1 517 268 euroa. Siirtomäärärahoja siirrettiin seuraaville vuosille yhteensä 31 190 613 euroa, josta kuluneen vuoden talousarviossa myönnettyjä siirtomäärärahoja oli 22 655 032 euroa. Varainhoitovuoden 2011 uudet valtuudet olivat 19 601 000 ja edellisiltä vuosilta siirtyneet valtuudet 29 926 000 euroa, yhteensä 49 527 000 euroa. Valtuuksien kokonaismäärä väheni noin neljä miljoonaa euroa. Valtuuksista sidottiin 16 407 000 euroa, mikä on seitsemän prosenttiyksikköä vähemmän vuoteen 2010 verrattuna.

Talousarviotili 26.40.30: Momentilta valtion korvaukset kunnille maksettavien kuntakorvausten alhainen käyttö johtuu siitä, että yhteistyökumppanin hakemukset kustannusten korvaamisesta kunnalle vuodelta 2011 ovat osin viivästyneet ja että kaikki vuodelle 2011 sovitut kiintiöpakolaiset eivät ole saapuneet.

Talousarviotilit 30.40.20. Kalakannan hoitovelvoitteet sekä 30.40.62 Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen: Momenteilla ilmenevä alhainen käyttöaste on seurausta isojen hankkeiden myöntöpäätösten ja maksatuksen välisestä viiveestä.

Talousarviotilit 30.50.31 sekä 32.50.63.08: Määrärahat sidottiin päätöksellä hankkeelle Otanmäki-Kajaani-siirtoviemäri ja -syöttövesijohto, johon liittyvät maksatukset ajoittuvat vuosille 2012 ja 2013.

Talousarviotili 32.01.02: Toimintamenomäärärahan siirtyvä saldo vuodelle 2012 oli noin 1,0 miljoonaa euroa. Saldo supistui edellisestä vuodesta 0,2 miljoonaa euroa. Siirtyvässä saldossa oli noin 0,2 miljoonaa euroa varattu kaivostoiminnan ympäristökysymyksiin liittyvään erikoistumistehtävään ja luonnonsuojelun erityismenoihin. ELY-keskuksen toimintamenomäärärahan tilanne oli vakaa ja asetettuja tuottavuusohjelmia toteutettiin täysimääräisesti. TE-toimistojen toimintamenomäärärahan siirtyvä saldo oli noin 0,2 miljoonaa euroa. Saldo puolittui edellisestä vuodesta.

Talousarviotili 32.30.50: Palkkaturvamenot ovat lisääntyneet 187 000 euroa. Määräraha ylittyi 44 000 euroa, johon TEM on hakenut ylitysluvan.

Talousarviotili 32.30.51: Momentin määräraha oli kiinteä, jolloin sitä voi käyttää vain määrärahavuoden kuluihin. Määrärahaa voi käyttää useisiin erilaisiin koulutus-, työllistämis- ja erityistoimiin, jonka vuoksi täysimääräinen käyttö vaikeutuu. ELY-keskus palautti 31.8.2011 määrarahasta 190 000 euroa työ- ja elinkeinoministeriölle, mutta lopullista määrarahatarvetta ei pystytty riittävällä tarkkuudella arvioimaan. Määräraha muuttui siirtomäärärahaksi vuoden 2011 kolmannessa lisätalousarviossa 1.12.2011 alkaen, mikä mahdollistaa siirtyvän määrärahan käytön vuonna 2012.

Talousarviotili 32.30.64: Koska Vaalan kunta ei kuulunut Kainuun hallintokokeiluun, oli Vaalassa mahdollisesti toteutettaviin työllisyysperusteisiin investointiavustus -hankkeisiin määräraha. Pienen kunnan alueen hankekanta vaihtelee vuosittain. Määräraha on sidottavissa vuoden 2012 aikana.

Talousarviotili 32.50.63: ELY-keskusken osuus Kainuun kehittämisrahasta käsittää alueellisen kuljetustuen, yritysten investointi ja kehittämishankkeiden tukemisen, koulutushankinnat ja palkkatuen, työllisyysperusteiset investoinnit, työllisyysohjelman, työllisyyspoliittisen avustuksen, yhdyskuntien vesihuoltotyöt ja ympäristötyöt.

Kuljetustuen tarve oli edellisenä vuonna taantuman vuoksi odotettua pienempi ja määrärahaa siirtyi vuodelle 2011. Siirtyneen määrärahan vuoksi vuodelle 2011 varattua kuljetustukea jäi käyttämättä. Määräraha on sidottavissa vuoden 2012 aikana.

Yritystuen valtuudesta jäi sitomatta 2 500 000 euroa, koska Kainuun maakuntavaltuusto ei osoittanut tarkoitukseen tarvittavaa maksurahaa.

Myös koulutushankintoihin ja palkkatukeen käytettiin aikaisempien vuosien siirtomäärärahaa. Koulutushankinta- ja palkkatukipäätökset yltävät tuleville vuosille, josta johtuen aikaisempien vuosien siirtomääräraha sidottiin lähes kokonaan, vaikka ei olekaan vielä maksettu.

Myös työllisyysperusteisiin investointeihin ja työllisyyspoliittiseen avustukseen varattua määrärahaa sidottiin tuleville vuosille. Maksatus toteutuu hankkeiden edistymisen aikataulussa. Työllisyysperusteisen investointiavustukseen varattua määrärahaa jäi sitomatta 169 240 euroa, työllisyystyöohjelmaan varattua määrärahaa jäi sitomatta 52 350 euroa ja työllisyyspoliittiseen avustukseen varattua määrärahaa jäi sitomatta 251 196 euroa. Työllisyysperusteiseen investointiavustukseen ja työllisyystyöohjelmaan oli myöntämismäärää äkillisen rakennemuutoksen hoitamiseen Kajaanin seutukunnassa. Valtuutta jäi sitomatta 3 100 010 euroa, koska Kainuun maakuntavaltuusto ei osoittanut tarkoitukseen tarvittavaa maksurahaa.

Talousarviotili 32.50.64: EU:n rakennerahastojen rahoitusosuus rakennerahasto-ohjelmiin sisältää sekä EAKR:n että ESR:n sitomatonta valtuutta. ESR-hankkeissa hankepäätökset voivat ulottua usealle vuodelle, mutta määräraha osoitetaan hankkeille useimmiten vain vuodeksi kerrallaan. Hankkeille osoittamatonta, mutta käynnissä oleviin ESR-hankkeisiin varattua myöntövaltuutta oli vuoden lopussa 10,9 miljoonaa euroa.

Kajaanin seudun äkillisen rakennemuutoksen hoitamiseen käytettävissä oleva ns. ARM-valtuus vähensi rakennerahastovaroin tuettavien EAKR-hankkeiden määrää. Yritystukeen varattua valtuutta siirtyi 6,4 miljoonaa euroa vuodelle 2012. Ohjelmakauden lopun pienenevän rahoituskehyksen vuoksi valtuus tulee sidottua.

6.2 Tuotto- ja kululaskelma

ELY-keskuksen toiminnan tuotot olivat varainhoitovuonna 3 310 861 euroa. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 77 627 euroa, josta liiketaloudellisten suoritteiden tuotot 27 754 euroa ja julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot 66 283 euroa. Kustannusvastaavuuslaskelma esitetään kohdassa 3.2.

Vuokrat ja käyttökorvaukset olivat 15 033 euroa, mikä sisältää pääasiassa tuottoja toimitilojen edelleen vuokrauksesta. Muut toiminnan tuotot 3 218 201 euroa koostuivat yhteistoiminnan kustannusten korvauksista eri ministeriöiltä, toisilta ELY-keskuksilta, muilta yhteistyökumppaneilta ja vastuualueiden välisestä toiminnasta.

Tuloja saatiin 375 289 euroa mm. Puu-Suomi -projektiin, keksintöasiamiestoimintaan, maatalouden teknisen tuen käyttöön, ympäristön seurantaan, lähialueyhteistyöhön ja pohjoisten ELY-keskusten yhteistyöhön sekä opiskelijoiden kesäharjoitteluun.

Euroopan sosiaalirahaston ja Euroopan aluekehitysrahaston teknisen tuen käytöstä ELY-keskuksen sisäisiä tuottoja oli 450 705 euroa. ELY-keskuksen sisäisiä tuottoja E- ja Y-vastualueen toiminnasta eri investointihankkeissa oli 853 576 euroa. Muissa tuotoissa oli 188 792 euroa Pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetun lain mukaisia rahoitusosuuksia kehittämiseen osallistuneilta.

ELY-keskuksen itse toteuttamien ESR-hankkeiden tuotot olivat 1 240 157 euroa, josta esitetään kustannusvas-
taavuuslaskelma kohdassa 3.3.

Talousarvion ulkopuoliset tuotot 109 682 euroa olivat yksityisten ja yhteisöjen rahoitusosuuksia ympäristörakentamisen hankkeisiin.

Kustannuksista lkp-tilille 41005 kirjatut palkat vähenivät noin 1,5 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Tämä selittyi sillä, että määräaikaisten työsuhdepalkat 1,3 miljoonaa euroa kirjattiin vuonna 2011 lkp-tilille 41015. Henkilöstökulut olivat yhteensä 11,6 miljoonaa euroa, joka on 350 000 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. ELY-keskuksen itse toteuttamien hankkeiden projektikonsultoinnissa kustannuksia kertyi lkp-tilille 43927 noin 210 000 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tämä johtui konsultointihankinnan vähenemisestä. Henkilöstön matkustamisesta maksettujen kilometrikorvausten määrä väheni noin 30 000 euroa, koska ELY-keskusten yhteinen matkustusohje rajoitti oman auton käyttöä työtehtävissä matkustamiseen.

Poistojen määrä väheni yli 50 000 euroa ja poistojen alainen käyttöomaisuus pieneni olennaisesti. Poistojen alainen käyttöomaisuus on pääasiassa patorakenteissa. Lkp-tilille 49081 ja 49082 kirjattujen sisäisten kulujen määrä lisääntyi huomattavasti. Tileille kirjattiin mm. maksettu työllisyysmääräraha. Sisäiset kulut kasvoivat yhteensä 1,2 miljoonaa euroa. Siirtotalouden kulut kasvoivat yhteensä noin 5 miljoonaa euroa, mikä johtui maksettujen avustusten määrästä. Tuottojen ja kulujen erotus oli yhteensä 57,6 miljoonaa euroa. Tämä kasvoi noin 5 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Lkp-tilillä 4600 oli valmisteverastojen lisäyksenä -28 241 euroa. ELY-keskuksen henkilöstö osallistui ympäristörakentamisen hankkeisiin, joissa valmis tuote luovutettiin yhteistyökumppanin hallintaan.

7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Kari Pääkkönen:

Olen COSO-ERM-mallin mukaista viitekehystä käyttämällä sekä huomioimalla tehdyt auditoinnit, riskienhallinnan menettelyt ja CAF-itsearvioinnin tulokset arvioinut, täyttääkö Kainuun ELY-keskuksen ja TE-toimistojen sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet. Olen todennut, että toiminnalla on voitu varmistaa hyvin asetuksen mukaisten tavoitteiden saavuttaminen.

Tekemäni arviointi toi esille seuraavia kehittämistarpeita, joiden vuoksi Kainuun ELY-keskuksessa ryhdytään toimenpiteisiin:

- 1. Resurssien vähenemisestä aiheutuva tehtävien hoitamiseen, henkilöstön jaksamiseen ja tarvittavan osaamisen ylläpitoon liittyvä riskienhallinta.*
- 2. Yhteistyökykyisyyden kehittäminen sekä ELY-keskuksen roolin kirkastaminen ja tunnettuuden lisääminen.*
- 3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyiden käyttöönoton edistäminen erityisesti alueen TE-toimistoissa.*
- 4. ELY-keskuksen toiminnallisen organisaation ja johtamisjärjestelmän edelleen kehittäminen sekä sisäisen toimintakulttuurin yhtenäistäminen.*

Vuoden 2010 arviointi- ja vahvistuslausuman kehittämiskohtiin tehtiin vuonna 2011 seuraavia panostuksia:

Henkilöstösuunnitelma päivitettiin ja asioita käsiteltiin kehityskeskusteluissa. Työtyytyväisyyskyselyssä esille nousseista kehittämiskohteista laadittiin yksiköittäin kehittämissuunnitelmat, joita toteutettiin.

Henkilöstön osaamisen kehittämiseen, erityisesti esimieskoulutukseen panostettiin.

Ympäristöanalyysiin ja sidosryhmien odotuksien huomioiminen: sidosryhmäkysely toteutettiin vuonna 2011. Asiakastytyväisyyskyselyissä odotetaan valtakunnallisen kyselyn valmistumista. ETOK-vastuualueella tehtiin yritystukien, IKV:n ja ESR-rahoituksen osalta asiakastytyväisyyskyselyjä. Toimintaympäristön analysointiin panostettiin strategisen tulossuunnittelun yhteydessä ja panostetaan edelleen ELY-keskuksen oman strategian laadintaprosessissa.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan kehittämisen osalta tiedotusta tehtiin virastossa ja TE-toimistoissa sekä rh-menettelyjä käynnistettiin.

8 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

1) Väärinkäytökset

Toimintavuonna tehtiin yksi tutkintapyyntö poliisille perusteettomasti maksetun tuen osalta. Asia on vielä kesken. Tuesta on tehty myös asianmukainen takaisinperintäpäätös.

2) Oikeudenkäynnit

Toimintavuonna oli vireillä konkurssiin liittyvä rikosoikeudenkäynti, jossa ELY-keskus oli asianomistajana vaati-
massa valtiolle vahingonkorvausta 8 057 euroa sekä oikeudenkäyntikuluja.

3) Takaisinperinnät

Euroopan maaseuturahaston (MSR) osarahoitteisesta tuesta tehtiin kolme takaisinperintäpäätöstä pääomaltaan 100 394 euroa, josta kansallista osuutta 55 107 euroa ja EU-osuutta 45 287 euroa. Pääomasta saatiin toimintavuonna perityksi 10 046 euroa. Loppuosan perintä on kesken konkurssiprosessin vuoksi.

Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) rahoittamasta tuesta tehtiin kolmea hanketta koskeva takaisinperintäpäätös pääomaltaan 60 351 euroa. Pääoma saatiin perittyä kokonaan takaisin valtiolle.

Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) osarahoitteisesta tuesta tehtiin neljä takaisinperintäpäätöstä pääomaltaan 573 345 euroa, josta kansallista osuutta oli 503 317 euroa ja EU-osuutta 70 028 euroa. Perintä on kesken konkurssiprosessien vuoksi.

Euroopan kalatalousrahaston (EKTR) osarahoitteisen tuen saaja palautti kahden hankkeen osalta tukea 17 749 euroa, josta kansallista osuutta 10 117 euroa ja EU-osuutta 7 632 euroa.

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) osarahoitteisen tuen saaja palautti kahden hankkeen osalta tukea 245 euroa, puoliksi kansallista ja puoliksi EU-osuutta.

9 Allekirjoitukset

Hyväksymme Kainuun ELY-keskuksen toimintakertomuksen vuodelta 2011.

Kajaanissa 15.3.2012

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kari Pääkkönen

Ylijohtaja

Jukka Rusanen

Hallintojohtaja

LIITTEET

LIITE 1 Talousarvion toteumalaskelma

LIITE 2 Tuotto- ja kululaskelma

Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2011	Vertailu Tilinpäätös- Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	5 471,02	7 365	7 365,22	0,00	100,00
1104.01 Arvonlisäverotulot	5 471,02	7 365	7 365,22	0,00	100,00
12. Sekalaiset tulot	355 733,38	987 608	987 607,77	0,00	100,00
12.30.40 Vesioikeudelliset kalatalousmaksut	267 468,40	268 066	268 065,62	0,00	100,00
12.30.99 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	-3 610,52	14 042	14 042,35	0,00	100,00
12.32.30 Rahoitusosuus työ- ja elinkeinoministeriön seka Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluista Paikkaturvamaksujen palautukset	100,00	910	910,00	0,00	100,00
12.32.31 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot	31875,15	43 847	43 847,43	0,00	100,00
12.32.99 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot	33 892,21	579 909	579 908,64	0,00	100,00
12.32.99.05 Paikkaturvapalautusten korot	13 634,24	2 740	2 739,86	0,00	100,00
12.32.99.06 Muut tulot	20 257,97	577 169	577 168,78	0,00	100,00
12.35.99 Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot	0,00	518	517,83	0,00	100,00
12.35.99.2 muut sekalaiset tulot	0,00	518	517,83	0,00	100,00
12.39.04 Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	25 058,76	7 205	7 205,01	0,00	100,00
12.39.10 Muut sekalaiset tulot	949,38	73 111	73 110,89	0,00	100,00
Tuloarvioitit yhteensä	361 204,40	994 973	994 972,99	0,00	100,00

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvio 2011 käyttö vuonna 2011	Talousarvio 2011 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	2 448 273,74	2 730 000	2 215 015,05	0,00	2 215 015,05	514 984,95	0,00	0,00	0,00
26.40.30 Valtion korvaukset kunnille (arviomääräraha)	2 448 273,74	2 730 000	2 215 015,05	0,00	2 215 015,05	514 984,95	0,00	0,00	0,00
26.40.30.1 Paluumuuttajien kustannukset	6187177	70 000	51432,62	0,00	51432,62	18 567,38	0,00	0,00	0,00
26.40.30.2 Laskenn. korv. pakolaisista	747 266,38	910 000	797 152,06	0,00	797 152,06	112 847,94	0,00	0,00	0,00
26.40.30.3 Muut pakolaisista maksettavat kuntakorvaukset	1639 135,59	1750 000	1366 430,37	0,00	1366 430,37	383 569,63	0,00	0,00	0,00
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	146 085,00	100 000,00	100 000,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
29.30.31 Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen (arviomääräraha)	146 085,00	100 000	100 000,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
29.30.31.2 Valtionavustus työelämän palvelutoiminnan ja koulutuksen laadun kehittämiseen, näyttö-tutkintojen koe- ja materiaali palveluihin sekä edellisvuosien loppusuorituksiin ja oikaisuihin	146 085,00	100 000	100 000,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
29.30.31.1 Valtionavustus työelämän palvelutoiminnan kehittämiseen	146 085,00	100 000	100 000,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA.t)	Talousarvion 2011 määrärahojen käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytetty vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Käytetty vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	1 640 640,24	3 716 573	604 351,56	3 112 221,29	3 716 572,85	0,00	3 634 089,48	7 170 296,48	3 186 458,12	3 983 838,36
30.0129 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arvionmääräraha)	59 114,24	62 705	62 704,85		62 704,85	0,00				
30.20.43 Maatalouden ympäristötuki eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja eläintuotannolliset investoimiset (siirtomääräraha 30.20.43.6. Yhteisön vesipolitiikan puitteiden toteuttamiseen (EK) (enintään))	7 500,00	8 500,00	4 196,59	4 303,41	8 500,00	0,00	3 766,27	12 286,27	7 962,86	4 303,41
30.40.20 Kalakannan hoitoveloitteet (siirtomääräraha 2 v) (3 htv)	74 000,00	250 000	9 181,14	240 818,86	250 000,00	0,00	220 535,95	470 535,95	229 717,09	240 818,86
30.40.51 Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2v)	320 576,00	342 707	342 707,00	0,00	342 707,00	0,00	0,00	342 707,00	342 707,00	0,00
30.40.52 Kalastuslupamaksujen palautukset	320 576,00	342 707	342 707,00	0,00	342 707,00	0,00	0,00	342 707,00	342 707,00	0,00
30.40.52 Kalastuslupamaksujen palautukset ja saamaannon suojeleluun liittyvät sopimuspaikkit (arviomääräraha)	112 450,00	117 661	117 661,00	0,00	117 661,00	0,00				
30.40.52.1 Kalastuslupamaksujen palautukset	0,00	117 661	117 661,00	0,00	117 661,00	0,00				
30.40.62 Elinkeino- ja kalatalouden edistäminen ja rakennepolitiikan edistäminen (siirtomääräraha 3v)	770 000,00	1 175 000,00	0,00	1 175 000,00	1 175 000,00	0,00	3 128 357,92	4 303 357,92	2 368 249,80	1 935 108,12
30.40.62.1 EKTR-hankkeiden EUn rahoitusosuudet	320 000,00	490 000	0,00	490 000,00	490 000,00	0,00	1 326 760,15	1 816 760,15	1 016 158	800 578,57
30.40.62.1.1 Elinkeino- ja kalatalouden toimitushjelmit	250 000,00	420 000	0,00	420 000,00	420 000,00	0,00	1 201 888,97	1 621 888,97	952 895,44	668 983,53
30.40.62.1.2 Kainuu (EK)	70 000,00	70 000	0,00	70 000,00	70 000,00	0,00	1 24 871,18	1 64 871,18	63 286,14	131 585,04
30.40.62.2 EKTR-hankkeiden kansallinen rahoitusosuus (EK) (Varattu)	450 000,00	645 000	0,00	645 000,00	645 000,00	0,00	1 791 171,04	2 436 171,04	1 347 031,38	1 089 139,66
30.40.62.2.1 Elinkeino- ja kalatalouden toimitushjelmit	355 000,00	550 000	0,00	550 000,00	550 000,00	0,00	1 616 806,29	2 166 806,29	1 263 140,47	903 665,82
30.40.62.2.2 Kainuu (EK)	95 000,00	95 000	0,00	95 000,00	95 000,00	0,00	1 74 364,75	2 69 364,75	83 890,91	185 473,84
30.40.62.3 Kansalliset toimenpiteet	0,00	40 000	0,00	40 000,00	40 000,00	0,00	10 426,73	50 426,73	5 036,84	45 389,89
30.40.77 Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v) (5 htv)	90 000,00	105 000	618 12,68	43 187,32	105 000,00	0,00	64 385,62	169 385,62	126 198,30	43 187,32
30.50.20 Vesivarojen käytön ja hoidon meno (siirtomääräraha 3v) (54 htv)	135 000,00	125 000	5 997,81	119 002,19	125 000,00	0,00	151 223,69	276 223,69	101 989,70	174 233,99
30.50.31 Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v) (27 htv)	72 000,00	1 530 000	90,49	1 529 909,51	1 530 000,00	0,00	65 820,03	1 595 820,03	9 633,37	1 586 186,66
30.50.31.1 Vesihuolto ja vesistöhankeet	0,00	1 530 000	90,49	1 529 909,51	1 530 000,00	0,00	0,00	1 530 000,00	90,49	1 529 909,51

Päätöksen, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen käyttö vuonna 2011	Talousarvion 2011 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirryneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot	Käytetty vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2011	Siirretty seuraavalle vuodelle
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	50 390 106,94	54 394 834	35 165 059,42	19 273 820,75	54 438 880,17	-44 046,05	21 599 143,59	60 411 823,11	33 637 831,33	33 637 831,33	26 766 766,77
32.0102 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomäärärahat 2v)	6 366 580,00	5 845 600	4 871 342,55	974 257,45	5 845 600,00	0,00	12 49 440,15	7 085 040,15	6 120 151,69	6 120 151,69	974 257,45
32.0102.1 Toimintamenot	6 343 080,00	5 818 200	4 853 528,55	964 671,45	5 818 200,00	0,00	12 333 909,16	7 052 109,16	6 087 437,71	6 087 437,71	964 671,45
32.0102.2. PK-yritysten kehittämismenot (EK) (enintään)	13 500,00	12 400	3 545,60	8 854,40	12 400,00	0,00	7 324,92	19 724,92	10 239,51	10 239,51	8 854,40
32.0102.5. Tekesin erillisimääräraha	10 000,00	15 000	14 268,40	73160	15 000,00	0,00	8 206,07	23 206,07	22 474,47	22 474,47	73160
32.0129 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonnalisaveromenot (arvionmääräraha)	925 571,85	902 543	902 542,52		902 542,52	0,00					
32.20.03 Turvatekniikan keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	30 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.20.45 Yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelu (siirtomääräraha 3v)	158 000,00	164 000	16 677,00	177 323,00	164 000,00	0,00	22 156,20	4 15 562,00	13 130,00	13 130,00	277 688,00
32.30.01 Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	3 691 940,00	3 477 936	3 302 240,33	175 695,67	3 477 936,00	0,00	499 356,67	3 977 292,67	3 801 597,00	3 801 597,00	175 695,67
32.30.011T oimintamenot	3 681 940,00	3 461 936	3 292 711,67	169 224,33	3 461 936,00	0,00	495 130,36	3 957 066,36	3 787 842,03	3 787 842,03	169 224,33
32.30.012. Kokeilu- ja kehittämishankkeet sekä lähialueyhteistyö	10 000,00	16 000	9 528,66	6 471,34	16 000,00	0,00	4 226,31	20 226,31	13 754,97	13 754,97	6 471,34
32.30.44 Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3	16 800,00	38 090	38 090,00	0,00	38 090,00	0,00	0,00	38 090,00	38 090,00	38 090,00	0,00
32.30.50 Paikkaturva (arvionmääräraha)	133 764,47	276 080	320 126,50		320 126,50	-44 046,05					
32.30.50.1 Paikkaturva	133 311,89	275 826	319 871,91		319 871,91	-44 046,05					
32.30.50.3. Viranomaismaksut, oikeudenkäyntikulut ja konkurssikustannukset (EK) (enintään)	452,58	255	254,59		254,59	0,00					

Pääluokan, momentin ja tilijaoitelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen		Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuodeltä siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32.30.51 Työllistämis-, koulutus- ja erityisohjelmat (siirtomääräraha 2 v)	1883 31137	2 110 000	178 176,01	391823,51	2 109 999,52	0,00	0,00	2 109 999,52	178 176,01	391823,51
32.30.511 Työvoimakoulutus	230 661,84	445 677	445 676,80	0,00	445 676,80	0,00	0,00	445 676,80	445 676,80	0,00
32.30.5111 A mmattillisen työvoimakoulutuksen hankinta	444 399,00	69 786	69 786,00	0,00	69 786,00	0,00	0,00	69 786,00	69 786,00	0,00
32.30.5112 Vaimentavan työvoimakoulutuksen hankinta	11445,00	10 511	10 510,50	0,00	10 510,50	0,00	0,00	10 510,50	10 510,50	0,00
32.30.5113 Opiskelijavaltinta sekä kehittämisen, tiedotus- ja ilmoitustoiminta	38 022,52	36 513	36 512,96	0,00	36 512,96	0,00	0,00	36 512,96	36 512,96	0,00
32.30.5114 Etuudet ennen työvoimakoulutuksen alkua	36 795,32	28 867	28 867,34	0,00	28 867,34	0,00	0,00	28 867,34	28 867,34	0,00
32.30.512 Työllistämisen valtionhallintoon	155 899,48	156 490	156 489,52	0,00	156 489,52	0,00	0,00	156 489,52	156 489,52	0,00
32.30.512.1 Palkkaukset	147 122,19	144 222	144 221,64	0,00	144 221,64	0,00	0,00	144 221,64	144 221,64	0,00
32.30.512.2 Muut menot	8 777,29	12 268	12 267,88	0,00	12 267,88	0,00	0,00	12 267,88	12 267,88	0,00
32.30.513 Työllistämisen kunnille ja kuntayhtymille	142 394,43	200 000	178 446,68	21553,32	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00	178 446,68	21553,32
32.30.513.1 Palkkatuki kunnille ja kuntayhtymille	142 394,43	200 000	178 446,68	21553,32	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00	178 446,68	21553,32
32.30.514 Työllistämisen yksityiselle sektorille	167 503,28	574 577	574 576,75	370 270,19	574 576,75	0,00	0,00	574 576,75	204 306,56	370 270,19
32.30.514.01 Palkkatuki yksityiselle sektorille	119 460,86	460 577	460 576,75	346 714,14	460 576,75	0,00	0,00	460 576,75	113 862,61	346 714,14
32.30.514.02 Työllisyyspoliittinen avustus	23 743,51	54 000	52 036,76	1963,24	54 000,00	0,00	0,00	54 000,00	52 036,76	1963,24
32.30.514.05 Starttiraha	22 747,01	35 000	27 656,78	7 343,22	35 000,00	0,00	0,00	35 000,00	27 656,78	7 343,22
32.30.514.06 Osa-aikalisä	0,00	25 000	10 750,41	14 249,59	25 000,00	0,00	0,00	25 000,00	10 750,41	14 249,59
32.30.514.07 Osa-aikalisä	155190	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.515 Julkisen työvoimapaivelun erityisohjelmat	1161912,34	1033 256	1033 256,45	0,00	1033 256,45	0,00	0,00	1033 256,45	1033 256,45	0,00
32.30.515.01 Työhönsijoittumisen ja ammatinvalinnanohjauksen erityisohjelmat	218 155,82	223 804	223 804,37	0,00	223 804,37	0,00	0,00	223 804,37	223 804,37	0,00
32.30.515.02 Ryhmä- ja muiden palveluiden hankinta	733 258,03	619 039	619 038,71	0,00	619 038,71	0,00	0,00	619 038,71	619 038,71	0,00
32.30.515.03 Pitkäaikaistyöttömien eläke-edellytysten selvittäminen	53 812,51	62 690	62 689,83	0,00	62 689,83	0,00	0,00	62 689,83	62 689,83	0,00
32.30.515.04 Luikkuvuusuavustus	143 505,98	120 179	120 178,74	0,00	120 178,74	0,00	0,00	120 178,74	120 178,74	0,00
32.30.515.05 Muuttovavustus	13 200,00	7 545	7 544,80	0,00	7 544,80	0,00	0,00	7 544,80	7 544,80	0,00
32.30.517 Venäjän lähialueiden työvoiman ammatillinen kehittäminen (EK) (enintään)	24 940,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.64 Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arvio määräraha)	15144100	115 505	115 505,00	0,00	115 505,00	0,00	0,00	115 505,00	0,00	0,00
32.30.64.1 Investointiavustus	97 766,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.64.2 Työllisyysohjelma	53 675,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaoitelun numero, nimi ja määrärahojen	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA-t)	Talousarvion 2011 määrärahojen		Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoina koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle		Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32.50.63 Kainuun kehittämisasiäsiirtomääräraha 3	25 355 000,00	27 417 054	9 592 332,88	17 554 721,12	0,00	19 628 784,77	46 775 838,77	21 828 516,63	24 947 322,14
32.50.63.04 A-luonnollisen kulttuurin tukeminen	940 000,00	920 000	779 384,00	140 616,00	0,00	142 658,00	1 062 658,00	922 042,00	140 616,00
32.50.63.05 Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen	2 200 000,00	6 097 054	1 128 314,00	4 968 740,00	0,00	2 417 894,00	8 514 948,00	3 097 996,00	5 416 952,00
32.50.63.06 Koulutushankinnat ja työllistämistuki	1 615 000,00	1 500 000	6 974 970,28	8 525 029,72	0,00	14 647 217,50	30 417 217,50	1 504 951,04	13 642 286,46
32.50.63.06.1 A-mmatillisen työvaimakoulutuksen hankinta	6 150 000,00	5 000 000	1239 732,33	3 760 267,67	0,00	5 827 472,12	10 827 472,12	5 500 839,50	5 326 632,62
32.50.63.06.2 Vaimentavan työvaimakoulutuksen hankinta	1 650 000,00	1 000 000	446 250,74	553 749,26	0,00	1 765 229,54	2 765 229,54	1 667 093,16	1 098 136,38
32.50.63.06.3 Työllistämisen valtionhallintoon, palkkaukset	3 676 000,00	2 820 000	2 463 637,67	356 362,33	0,00	772 585,27	3 592 585,27	3 236 222,94	356 362,33
32.50.63.06.4 Työllistämisen valtionhallintoon, muut menot	314 000,00	330 000	219 776,74	110 223,26	0,00	90 832,30	420 832,30	241 420,89	179 411,41
32.50.63.06.5 Paikkatuki kunnille ja kuntayhtymille	1 583 000,00	1 380 000	566 071,63	813 928,37	0,00	1 731 790,79	3 111 790,79	1 424 010,14	1 687 780,65
32.50.63.06.6 Muu työllistämistuki yksityiselle sektorille	5 438 000,00	4 270 000	151 825,98	2 751 784,02	0,00	4 160 210,92	8 460 210,92	3 644 982,66	4 815 228,26
32.50.63.06.7 Starttiraha	804 000,00	700 000	521 285,19	178 714,81	0,00	269 086,56	969 086,56	790 381,75	178 714,81
32.50.63.07 Investointi- työllisyshjelma, työllisyshjellin avustus	1 500 000,00	3 700 000	529 650,00	3 170 350,00	0,00	1 577 097,33	5 277 097,33	998 816,09	4 278 282,24
32.50.63.07.1 Työllisyshjellin avustus	0,00	2 400 000	529 650,00	1 870 350,00	0,00	0,00	2 400 000,00	529 650,00	1 870 350,00
32.50.63.07.2 Työllisyshjellin avustus	500 000,00	800 000	0,00	800 000,00	0,00	780 604,00	1 580 604,00	1 580 604,00	1 420 273,00
32.50.63.07.3 Työllisyshjellin avustus	1 000 000,00	500 000	0,00	500 000,00	0,00	796 493,33	1 296 493,33	308 834,09	987 659,24
32.50.63.08 Vesihuollon tukeminen	400 000,00	630 000	14 800,00	615 200,00	0,00	728 449,00	1 358 449,00	24 149,00	1 334 300,00
32.50.63.09 Ympäristötyöt	700 000,00	300 000	165 214,60	134 785,40	0,00	115 468,94	415 468,94	280 563,50	134 905,44
32.50.64 EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013 (arviomääräraha)	11 345 273,25	14 018 422	14 018 421,63		0,00				
32.50.64.1 EAKR-2007-2013	5 123 382,18	4 767 156	4 767 156,24		0,00				
32.50.64.12 EAKR Kainuun hallintokokeilu (EK)	5 123 382,18	4 767 156	4 767 156,24		0,00				
32.50.64.3 ESR Kainuun hallintokokeilu (EK)	6 221 891,07	9 243 068	9 243 067,92		0,00				
32.50.64.7 EAKR 2007-2013 velvoitteet	0,00	8 197	8 197,47		0,00				
32.60.40 Energiatuki (arviomääräraha)	332 425,00	269 605	269 605,00		0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA t)	Talousarvion käyttö vuonna 2011	Talousarvion 2011 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuodelta siirtyneet	Käytetty vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Käytetty vuonna 2011	Siirretty seuraavalle vuodelle
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonal	2 882 039,53	3 381 000	2 334 671,40	0,00	2 334 671,40	1046 328,60	0,00	0,00	0,00	0,00
33.20.31 Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtöiminnan järjestämisestä (arvionmääräraha)	204 090,29	381 000	245 318,17		245 318,17	135 681,83				
33.20.52 Valtionsuus työmarkkinatuesta (arvionmääräraha)	2 677 949,24	3 000 000	2 089 353,23		2 089 353,23	910 646,77				
33.20.52.2 Paikkatuken perustuki	2 626 612,35	2 950 000	2 055 968,45		2 055 968,45	894 031,55				
33.20.52.3 Starttirahan perustuki	51 336,89	50 000	33 384,78		33 384,78	16 615,22				
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	573 328,59	707 604	428 614,70	278 989,71	707 604,41	0,00	1 932 965,70	2 635 495,70	2 195 508,09	439 987,61
35.0101 Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	6 795,16	6 795,16	6 795,16	0,00
35.010109 Aluehallinnon kehittämishankkeet	12 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	6 795,16	6 795,16	6 795,16	0,00
35.0129 Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arvionmääräraha)	2 552,43	5 074	5 074,41		5 074,41	0,00				
35.10.21 Eräät luonnonsuojelun menot (siirtomääräraha 3 v)	36 000,00	30 000	12 322,38	28 767,62	30 000,00	0,00	54 571,93	84 571,93	43 188,36	41 383,57
35.10.61 Ympäristösuojelun edistäminen (siirtomääräraha 3v)	0,00	20 000	0,00	20 000,00	20 000,00	0,00	0,00	20 000,00	0,00	20 000,00
35.10.61.1 Luonnonsuojelun edistäminen (siirtomääräraha 3v)	0,00	20 000	0,00	20 000,00	20 000,00	0,00	0,00	20 000,00	0,00	20 000,00
35.10.63 Luonnonsuojeluluiden hankinta- ja korvausmenot (siirtomääräraha 3 v)	325 776,16	5 19 530	4 16 654,96	102 875,04	5 19 530,00	0,00	16 16 571,04	2 136 101,04	2 033 226,00	102 875,04
35.10.63.1 Luonnonsuojeluluiden hankinnasta ja korvauksesta aiheutuvat menot	325 776,16	5 16 030	4 13 714,39	102 315,61	5 16 030,00	0,00	16 16 571,04	2 132 601,04	2 030 285,43	102 315,61
35.10.63.2 Yhteistoimintasuojelun perusteella maksettavat palkkiot (EK) (enintään)	0,00	3 500	2 940,57	559,43	3 500,00	0,00	0,00	3 500,00	2 940,57	559,43
35.20.77 Ympäristötyöt (siirtomääräraha 3 v)	50 000,00	20 000	0,00	20 000,00	20 000,00	0,00	36 850,13	56 850,13	11 950,88	44 899,25
35.20.64 Avustukset rakennusperinnön hoitoon (siirtomääräraha 3 v)	147 000,00	113 000	5 652,95	107 347,05	113 000,00	0,00	2 16 177,44	331 177,44	100 347,69	230 829,75
Määrärahatilitt yhteensä	58 080 474,04	65 030 011	40 847 712,13	22 665 031,75	63 512 743,88	1 517 267,50	27 166 198,77	70 217 615,29	39 019 797,54	31 190 612,74

Kainuun ELY-keskuksen talousarvion toteutuma laskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)	Vuoden 2011 valtuudet						Valtuuksien käyttöä aiheuttaneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)						
	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö		Uudet valtuudet		Valkuudet yhteensä		Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2012 TA:ssa	Talousarviomenot 2011	Määrärahatarve 2012	Määrärahatarve 2013	Määrärahatarve 2014
	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2012 TA:ssa							
32.30.45 Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen	0	0	28	28	0	28	0	28	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	0												
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet			28	28	0	28							
32.30.51. Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet	70	85	0	85	3	82	0	70	3	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	70												
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet		85	0	85	3	82	0	70	3	0	0	0	0
32.30.64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin	116	0	237	237	0	237	0	116	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	116												
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet		0	237	237	0	237	0	116	0	0	0	0	0
32.50.63 Kainuun kehittämISRaha	6 180	2 500	15 168	17 668	4 962	12 705	12 705	1 809	5 095	2 933	1 059		
Aikaisempien vuosien valtuudet	6 180	0	0	0	0	0	0	1 797	3 115	1 200	69		
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet		2 500	15 168	17 668	4 962	12 705	12 705	12	1 980	1 733	990		
32.50.64 EU:n rakennerahastojen rahoitusosuus EU:n rakennerrahasto-ohjelmien ohjelmakaudella 2007-2013	25 941	16 839	14 493	31 332	11 265	20 067	20 067	14 515	17 191	4 756	745		
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	25 941	0	0	0	0	0	0	13 196	12 091	654	0		
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet		16 839	14 493	31 332	11 265	20 067	20 067	1 318	5 100	4 102	745		
32.60.40. Energiatuki	367	177	0	177	177	0	0	270	148	84	35		
Aikaisempien vuosien valtuudet	367							249	86	29	3		
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet		177	0	177	177	0	0	21	62	55	31		
Yhteensä	32 674	19 601	29 926	49 527	16 407	33 120	33 038	16 778	22 436	7 773	1 838		
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	32 674	0	0	0	0	0	0	15 311	15 291	1 884	72		
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet		19 601	29 926	49 527	16 407	33 120	33 038	1 351	7 145	5 889	1 766		

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan EAKR-valtuudet mom. 32.50.64 sisältävät TEKESin valtuudet ja valtuuksien käytön.

Valtuuksien käytöstä aiheutuneet menot eivät sisälly vuoden 2011 talousarviomenoihin, koska menot on maksanut TEKES, eikä ne ole näin ollen ELY-keskusten kirjanpidossa.

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushintaa tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakanan korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun pääotsosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Talion luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä mistä aikaisempina varainhoitovuotena käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutuu menoja tai joista aiheutuu tulevina varainhoituvuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakanan enimmäismääränä tai valtionapuu oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erityisesti esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määrän Vuoden 2010 tilinpäätöstietoja Kainuun kehittämISRahan valtuudessa momentilla 32.50.63 on muutettu käsin toimintakertomuksen antamisen jälkeen 8.4.2011. Vuodelle 2011 siirrynt valtuus on 15 167 703 euroa.

Tässä taulukossa olevat talousarviomenot 2011 momentilla 32.50.63 eivät täsmää kirjanpitoon. Maksatuksessa TUKI2000- järjestelmästä siirtyy automaattisesti kirjanpitoon tililuokka "valtuusvuosi", vaikka maksu ei olisikaan tosiasiallisesti sidottu valtuuden maksatusta. Kirjanpidon ja taulukon lukujen välinen erotus on riveillä

- Aikaisempien vuosien valtuudet talousarviomenot 2011: kirjanpidon luku 2 055 554, erotus 258 989

- Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet talousarviomenot 2011: kirjanpidon luku 2 654 465, erotus 2 642 206

TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1. - 31.12.2011	1.1. - 31.12.2010
TOIMINNAN TUOTOT		
Maksullisen toiminnan tuotot	77 626,88	60 026,98
Vuokrat ja käyttökorvaukset	15 032,52	14 736,14
Muut toiminnan tuotot	3 218 201,42	3 273 971,63
TOIMINNAN TUOTOT	3 310 860,82	3 348 734,75
TOIMINNAN KULUT		
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-627 439,06	-604 428,86
Henkilöstökulut	-11 601 411,39	-11 957 936,69
Vuokrat	-968 550,78	-930 132,28
Palvelujen ostot	-3 060 834,05	-3 267 479,31
Muut kulut	-670 637,70	-690 717,02
Valmistetarastojen lisäys/vähennys	28 240,88	0
Poistot	-26 027,55	-100 929,61
Sisäiset kulut	-3 604 858,73	-2 389 707,16
TOIMINNAN KULUT	-20 531 518,38	-19 941 330,93
JÄÄMÄ I	-17 220 657,56	-16 592 596,18
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Rahoitustuotot	48 238,37	14 109,44
Rahoituskulut	-47,09	-311,21
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	48 191,28	13 798,23
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT		
Satunnaiset kulut	-576,66	-4 148,58
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	-576,66	-4 148,58
JÄÄMÄ II	-17 173 042,94	-16 582 946,53
SIIRTOTAL TUOTOT JA KULUT		
Siirtotal kulut kunnille	-7 310 040,28	-5 054 137,36
Siirtalouden kulut kuntayhtymille	-2 590 745,19	-1 497 450,28
Siirtalouden kulut elinkeinoelämälle	-12 646 937,06	-10 217 185,80
Siirtal kulut voittoa tavoittelemattom. yhteis	-8 002 640,46	-8 190 645,39
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	-10 501 870,10	-10 613 381,19
Muut siirtotalouden kulut	-10 697,47	0
Siirtotalouden kulujen palautukset	663 079,01	40 572,12
Siirtotalouden kulut	-40 399 851,55	-35 532 227,90
SIIRTOTAL TUOTOT JA KULUT	-40 399 851,55	-35 532 227,90
JÄÄMÄ III	-57 572 894,49	-52 115 174,43
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA		
Verot ja veronluont maksut	268 065,62	267 468,40
Perityt arvonlisäverot	202 254,77	265 275,67
Suoritettut arvonlisäverot	-1 213 743,78	-1 059 863,65
TUOTOT VEROISTA JA PAK. MAKS	-743 423,39	-527 119,58
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-58 316 317,88	-52 642 294,01

KUVAILELEHTI

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 24/2012				
Vastuualue				
Tekijät Juha Puranen, toim.		Julkaisuaika Maaliskuu 2012		
		Kustantaja /Julkaisija Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja / toimeksiantaja Kainuun ELY-keskus		
Julkaisun nimi Kainuun ELY-keskuksen toimintakertomus vuodelta 2011				
Tiivistelmä Vuonna 2011 Kainuun ELY-keskuksen toiminta sujui jo varsin vakiintuneesti ja hyvässä sisäisessä ja ulkoisessa yhteistyöhengessä. Strategisia tulostavoitteita tarkentavat eri hallinnonaloilla asetetut toiminnalliset tulostavoitteet saavutettiin pääosin. Tulostavoitteilla mitaten toiminnan vaikuttavuus oli hyvä. Erityisenä onnistumisena voidaan nostaa esiin se, että ELY-keskus kykeni strategiakauden 2010-2011 toimenpiteillä kääntämään työttömyyden ml. nuorisotyöttömyyden selkeään laskuun ja toisaalta saamaan aluetalouden elinkeinotoiminnan investoinneilla ja liikevaihdolla mitaten selkeään kasvuun.				
Kainuun ELY-keskus pohjaa toimintansa valtakunnallisiin ELY-keskusten yhteisiin arvoihin: asiakaslähtöisyys, osaaminen, yhteistyö ja avoimuus. Toimintavuonna arvot normitettiin ja jalkautettiin henkilöstölle arvopohjaisen toiminnan lähtökohdiksi. Kainuun ELY-keskuksen toiminta-ajatus on: Kainuun ELY-keskus edistää toiminta-alueensa elinvoimaisuutta, elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja väestön hyvinvointia palvellen ihmisiä, yhteisöjä ja yrityksiä.				
Kainuun ELY-keskuksen visio on: Kainuun ELY-keskus on johtava toiminta-alueensa kehittäjä ja erinomainen työpaikka.				
Vuonna 2011 Kainuun ELY-keskuksen toimintaympäristön muutosta siivittivät osaltaan maailmantalouden nopea ja voimakas muutos, ja erityisesti euroalueen velkakriisi, jotka vaikeuttivat ELY-keskuksessa tulevaisuuden ennakkointia ja suunnittelua sekä lisäsivät epävarmuutta. Myös lisääntyvä kestävyysvaatimus ja ilmastopolitiikan huomioiminen toiminnassa lisäsivät osaltaan haasteellisuutta. Merkittävimmät ELY-keskuksen toimintaan vaikuttaneet toimintaympäristön muutokset johtuivat kuitenkin väestörakenteen, suhdanteiden, elinkeinoelämän ja luontoympäristön muutoksista.				
Asiasanat (YSA:n mukaan) Kainuu, aluekehitys, kilpailukyky, työllisyys, ympäristö, luonnonvarat, ympäristönsuojelu, alueidenkäyttö, strategia, innovaatiot, elinkeinot, maaseutu, työ- ja elinkeinotoimistot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.				
ISBN (PDF) 978-952-257-483-1	ISBN (painettu)	ISSN-L 2242-2846	ISSN (verkkojulkaisu) 2242-2854	ISSN (painettu)
www www.ely-keskus.fi/julkaisut www.doria.fi		URN URN:ISBN:978-952-257-483-1		Kieli Suomi
Sivumäärä 45				
Julkaisun tilaukset Julkaisu on saatavana vain verkossa: www.ely-keskus.fi/julkaisut sekä www.doria.fi				
Kustannuspaikka ja -aika Kainuun ELY-keskus			Painotalo	

Kainuun ELY-keskuksen toimintakertomus vuodelta 2011

**RAPORTEJA 24 | 2012
KAINUUN ELY-KESKUKSEN
TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2011**

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-257-483-1 (pdf)

**ISSN-L 2242-2846
ISSN 2242-2854 (verkkajulkaisu)**

URN:ISBN:978-952-257-483-1

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus